46ՐԴ ՏԱՐԻ   ԹԻՒ 325   Կ. ՊՈԼԻՍ, 1902 ՄԱՅԻՍ 8/21   ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ   12 ՍԷՖԷՐ. 8 ՄԱՅԻՍ 1318

JOURNAL ARMÉNIEN
MANZOUMÉI-EFKIAR
38, Grand' Rue de la S-Porte, 38
CONSTANTINOPLE

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՅՍԷՐԵԱՆ
ՈՐՈՒ Կ'ՈՒՂՂՈՒԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿ ԳՐՈՒԹԻՒՆ
ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆ
38, Պապը Ալի ճամբէսի, 38
Խմբագրութեան ուղղուած գրութիւններ ետ չեն տրուիր։

Մանզումէի Էֆքեար

ՀԱՅԱԹԵՐԹ ԱՌԱՒՕՏԵԱՆ
ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ ԵՒ ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ

منظومهٔ افكار
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته در
اداره‌خانه‌سی: باب عالی جاده‌سنده نومرو ۳۸

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամսեայ
Պոլսոյ համար	80 ղշ.	50 ղշ.
Գաւառներու համար	108 »	60 »
Արտասահմանի համար	25 Ֆր.	13 Ֆ.

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԵԱՆ ՊԱՅՄԱՆՆԵՐ
Մէկ անգամի համար, տողը 5 ղրուշ,
Մէկ անգամէ աւելի ծանուցմանց համար մասնաւոր պայմաններ։

10 ՓԱՐԱ   "ՄԱՆԶՈՒՄԷ,, ԿԸ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԻ ԱՄԷՆ ՕՐ ԱՐՇԱԼՈՅՍԻՆ   10 ՓԱՐԱ

Վաղը պիտի հրատարակենք ուսուցչապետ Ռ. Յ. Պէրպէրեան էֆ.ի մէկ յօդուածը՝ ինչպէս խոստացած էինք ԴԱՍՏԻԱՐԱԿԻ ՄԸ ԽՕՍՔԵՐԸ յայտարարութեան առթիւ։ Մեր վաղուան թիւը պիտի պարունակէ նաև յօդուած մը ԹԷՈԴԻԿԷ։

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

ՆՈՐ ՇՐՋԱՆ ՄԸ

Պատմութիւնը՝ լուրերու և դէպքերու նոր շրջան մը պիտի արձանագրէ վերջին անգամ Արեւմտեան Եւրոպիոյ Չինաստանի և Ամերիկայի մէջ տեղի ունեցած բնական և միջազգային եղելութիւնները յիշատակելով։

Երկար ատենէ ի վեր, քաղաքագէտներն ու իրենց հետ հանրային կարծիքն ալ, սովորութիւն ունէին գանգատելու օրուան խնդիրներուն միօրինակութենէն, բայց այսօր իրենց սրտնեղութիւնը կ'անհետանայ, շնորհիւ պարագաներու բնական ընթացքին և կամ քմահաճոյքին, և իրենց հետաքրքրութիւնն ալ կը կշտանայ լիովին։ Արդարեւ, վերջին ատեններու մէջ սկսող և կամ շարունակուող ու դեռ անկէց վերջն ալ շարունակուելի դէպքերը՝ երկու դասակարգի կը բաժնուին, բնական ու քաղաքական դէպքեր։ Եւ մինչդեռ Բէլէի հրաբուխը կը պոռթկայ և լավայի հոսանքները, մոխիրն ու շոգին և կէֆըրնոյէն հովին դեռ անորոշ, բայց անգութ երեւոյթները 40-50,000ի չափ մարդկային անհատները կ'ածխացնեն և կամ կը խեղդեն, միւս կողմէ Ալֆօնս ԺԳ.ի Թագաւորութեան հանդէսը, Հարաւային Ափրիկէի մէջ Վէրէնիկինկի պօէրական համաժողովը, Նախագահ Լուպէին ռուս վեհապետներուն ըրած այցելութիւնը, չինական խնդրոյն բացորոշ տնտեսական հանգամանք մը ստանալը, Ճաբոնի՝ Քորէայի մէջ ունեցած գործունէութիւնը, երրեակ զինակցութեան անդամներուն դեռ չյոգնած ըլլալը, Ֆրանսայի երեսփոխանական ժողովի ընտրութեանց արդիւնքը, Ալզաս Լորէնի մէջ դիկտատորական դրութեան բարձումը, որքան նոր, նոյնքան ալ կարեւոր քաղաքական եղելութիւններ կը կազմեն։ Անսովո՛ր զուգադիպութիւն։

Երկրաբանական երեւոյթներու բացատրութեանը խնդրոյն մէջ բարձրագոյն դեր և տաղանդ ունեցող Մ. Լաբբարանի յայտնած գաղափարներէն աւելի բան մը չենք կրնար ըսել ու երեւակայել։ Մ. Լաբբարան՝ պատիւն ու փառքն է Ֆրանսայի կաթոլիկ կաճառին, հանքաբանութեան նուիրուած իր երկու ընդարձակ հատորները ինչպէս նաև աշխարհագրական, դանկաբանական և բուսաբանական մասնաւոր ուսումնասիրութիւնները՝ Գերմանացի տիպար գիտունի մը համբաւն ու լրջութիւնը շնորհած են իրեն։ Մէկ խօսքով Մ. Լաբբարան, անզուգական հանդիսացած է իր երկրաբանական ճիւղին մէջ։ Արդ, ինչ կ'ըսէր Մ. Լաբբարան, Սէն Բիէրի աղէտին առթիւ, հրաբխային երեւոյթներուն մասին. Թերթի մը խմբագրին ուղղած բացատրութիւններուն մէջ։—«Երկրաբանութիւնը թէև կարեւոր յառաջդիմութիւններ ունեցած է վերջին տարիներու շրջանին մէջ, բայց չենք կըրցած ըմբռնել երկրային ներքին երեւոյթներուն իրական գոյնը, և անստուգութիւնն է որ կը տիրէ մեր մաքին մէջ։»

Այսպէս, գիտութիւնը իր ամէնէն աւելի պերճախօս ներկայացուցիչներէն միոյն միջոցաւ կը խոստովանի իր անկարողութիւնը վերոյիշեալ երեւոյթներուն նախնական շարժառիթները որոշելու խնդրին մէջ։ Սակայն կրնա՞նք արդեօք ըսել թէ, այդ կէտին կատարեալ ճանաչութիւնը մեզ համար անմիջական օգուտ մը կրնայ ընծայել, քանի որ այդ մասին կատարուելիք բոլոր ջանքերը, աւելի երկրիս խորերը անցած ու դարձած պիտի լուսաբանեն, և մենք ալ — գուշակելու անկարող արարածներ — նորէն յանկարծակի պիտի գանք հրաբխային ժայթքումներուն հանդէպ։

Խնդիր է գիտնալ թէ՝ մարդիկ գիտնալով, կամ գիտուններէ լսած ըլլալով և կամ լսելու դիւրութիւնը և կարելիութիւնը ունենալով հանդերձ թէ։ Ուրո՞նք են հրաբխային հողերը, ինչո՞ւ կը միտին կամ կը յամառին ապրիլ հրաբխային երկիրներու մէջ։ Եթէ այս նախնական հասկցողութիւնը անկարող է զգուշացնել զանոնք բնակիլ այդպիսի վայրերու մէջ, աւելորդ է ըսել թէ խնդրոյն աւելի շօշափելի խորաթափանցութիւնը մեզ համար գործնական հետեւանք մը չկրնար ունենալ։ Բայց՝ սա ալ կը մոռնանք թէ, եթէ Խաղաղական ովկիանոսի եզերքներուն հրշշիճանոկ մը՝ այսինքն հրաբխային կեդրոններու որոշ սահման մը կազմելը՝ և կամ ընդհանրապէս գագաթները կտանիքներ եղող լեռները՝ և այդ կարգի բլուրներ ու լեռներ պարունակող կղզիները, մեսագային տաք ջուրերու կեդրոն հողերը, հրաբխային խաւերու գոյութիւնը կը մատնեն, կարելի չէ՞ մոռնալ որ շառաւիղը վեր ի վերոյ 6375 հազարամէթր եղող և յիսուն հազարամէթր խառութիւն ունեցող կեղեւը՝ չէ թէ կէֆըրնոյէն հովին կանոնաւոր և պարբերական շարժումներուն՝ այլ պարզապէս քմահաճոյքներուն հնազանդ։ Այո՛, կը հաւատանք թէ այս գաղափարը անտրամաբանական չնկատուիր, բայց դէթ՝ ալ աւելի տրամաբանական գործ մը ըրած չե՞նք ըլլար մարդիկ՝ երբ «երկու չարեաց փոքրագոյնը ընտրել»ու վարդապետութեան հետեւելով, աւելի դաշտերուն մէջ բնակին, փոխանակ հրաբխային ապառաժուտ երկիրներու մէջ։ Ցարդ խառնարաններուն բորբոքումէն գոյացած մարդկային զոհերուն թիւը Պոմպէյէն և Հէրքիւլանումէն սկսեալ մինչեւ այսօրուան Բէլէի ժայթքումը՝ 200 հազարը անցած է, և ո՞վ գիտէ թէ դեռ քանի հարիւր հազարներու պիտի հասնի, քանի որ երկրային մոլորակը հետզհետէ պաղելու տրամադիր է, և մեռեալ Լուսնոյ մէջ ալ աստղագէտներուն նշմարած ծով կոչուած անհուն դաշտերուն վերեւ՝ միմիայն հրաբխային լեռներ կը դիտուին, ուր կենդանութիւնը իր վերջին շունչը փչած է կարծես։

Միայն, եթէ մխիթարական պարագայ մը կայ այս տխրաւիթ հեռանկարին հանդէպ, սա է թէ մարդիկ բնազդաբար, աղէտը, այսինքն ընդհանրապէս դժբաղդութիւնը շուտ կը մոռնան, և պէտք չէ զարմանալ, եթէ Բէլէի լեռան դերը ուսումնասիրելու դեր ունեցող կազմուած խմբակին մէջ՝ դժբաղդ Մարթինիքի կառավարչին ընկերացող Մ. Բնայթ, հեռագրած ըլլայ Ֆրանսայի գաղթականութեան նախարարին թէ, կղզւոյն ժողովուրդը կորսնցուցած չէ իր ոգեւորութիւնը... և տրամադիր է վերստին գործի սկսելու...։ Տարբեր խնդիր է թէ երէկ գիշեր հասած հեռագիր մը յայտնած ըլլայ թէ տաք մոխիր և մուխի անձրեւ մը տեղացած ըլլալով Ֆոռ տը Ֆռանսի վրայ, ժողովուրդը նաւահանգիստին մէջ գտնուող նաւերուն ապաստանած են...։ Ինչ և է, ձգենք առայժմ այս կարգի խորհրդածութիւնները, և անցնինք մեզ այսօր զբաղեցնող խնդիրներուն երկրորդ կարգին։

Վէրէնիկինկի համաժողովն է որ վերջնականապէս պիտի լուծէ հաշտութեան և կամ պատերազմի շարունակութեան խնդիրը։ Չէմպըլէնի վերջին անգամ Էտիմպուրկի մէջ արտասանած ճառը յոյս կուտայ թէ անգլիական կառավարութիւնը տրամադիր է ամէն տեսակ դիւրութիւն ընծայել Պօէրներուն՝ որոնց անձնատուութիւնը այլեւս անդարման չպիտի ըլլայ։

Սպանիոյ մէջ՝ ժողովուրդը կարծես մոռցած Քուպայի պատերազմին պատճառած դառնութիւնները՝ մեծ ցնծութեամբ կը տօնէ Ալֆօնս ԺԳ.ի թագադրութիւնը։ Առիթ ունեցանք նախապէս այս սիւնակներուն միջոցաւ յայտնելու մեր տպաւորութիւնը դեռատի թագաւորին տրամադրութիւններուն և սպանիացի ժողովուրդին հոգեխօսական կողմին նկատմամբ։ Մեզ կը մնայ այսօր աւելցնել թէ՝ աշխարհիս չորս կողմէն Մատրիտ հասած պատուիրակներուն ներկայութիւնը, կապացուցանէ թէ՝ Սպանիա հաւասարապէս կը վայելէ բոլոր երկրին համակրութիւնը։ Ամէն մարդ համոզուած է թէ՝ նախկին Վանտալներու, Մօրերու, Առակօններու ժառանգորդները, Սպանիոյ երկնքին տաք արեւին տակ, վեհանձն, տաքարիւն, զուարթ և ասպետական եղած են, բայց նորէն կը կրկնենք ըսելու թէ քիչ մըն ալ թուլացած են։

Ալֆօնս ԺԳ.ի գահակալութիւնը այն առաւելութիւնը ունի որ կրնայ Սպանիոյ համար քաղաքական, տնտեսական, կրթական, մէկ խօսքով եռանդի ու կորովի նոր շրջան մը կազմել։

Չինաստան ալ կարծես միշտ պիտի զբաղեցնէ մեծ տէրութիւնները, և կամ ա՛լ աւելի ճիշդը ըսելով, այս վերջինները միշտ պիտի յոգնեցնեն արգահատելի Չինաստանը։ Բէքինի դեսպանները որոնք շատ աղէկ գիտցած են և գիտեն իրենց գործը՝ տրամադիր չեն որ, Չինաստան իր տուգանքի վճարումները արծաթ դրամով կատարէ, որով կարծես դատապարտած կ'ըլլան զայն կրկնակի տուգանքի մը, քանի որ արծաթին գինը շատ ինկած է Ծայրագոյն Արեւելքի մէջ։ Իրաւ է թէև որ բրիտանական կառավարութիւնը և Ճաբոն կը հրաւիրեն Բէքինի կառավարութիւնը, ինչպէս նաեւ նահանգներու տեղային իշխանութիւնները, որպէսզի աւելցնեն ներածութեանց տուրքը։ Այս առաջարկը ստորհան մը կը հասկցուի, բայց եթէ կար բան մը որ անըմբռնելի է մեզ համար, այն ալ Բէքինի անգլիական դեսպանին, Եուան-Շի-Քայի հետ կնքած մէկ մասնաւոր կարգադրութիւնն է որ կը տրամադրէ թէ Բէքին-Շան-Հայ-Քուան երկաթուղւոյ գծին շուրջ 80 մղոնի չափ հեռու տարածութեան մը մէջ, միմիայն Հիւսիս. Չինաստանի երկաթուղւոյ ընկերութիւնը պիտի կարենայ նոր գիծեր երկարցնել։ Ռուսական կառավարութիւնը այդ պայմանագիրը անարգանք մը կը համարէ իր շահերուն տեսակէտով, և չենք գիտեր թէ խնդիրը ինչ գոյն պիտի առնէ։

Գալով՝ Նախագահ Լուպէի Զարին այցելութեանը, «Սթանտարտ» միւս թերթերէն աւելի յստակ և սուր կերպով կը պարզէ իրաց ճշմարիտ կացութիւնը, ըսելով թէ՝ միմիայն երկեակի անդամներուն իրարու հանդէպ համակրական ցոյցեր շռայլելը, նոր գրաւական մըն է ընդհանուր խաղաղութեան պահպանման, քանի որ այդ դաշնակցութիւնը նոր ուժ մը ստացած կ'ըլլայ և այս պարագային՝ Եւրոպիոյ դաշնակցական երկու խմբակները աւելի դիւրութեամբ կը չեզոքացնեն զիրար։ Այս տեսակէտով՝ Ալզաս-Լորէնի մէջ դիքտատորական դրութեան բարձումը խիստ շահեկան եղելութիւն մը կը կազմէ՝ զոր անխռով կը սեպենք ի վեր հանել այսօր մի քանի տողերու մէջ։

Սպասելով, փութանք յայտնել թէ՝ եղելութիւններով խիտ տասնօրեայ կամ քսանօրեայ վերջին շրջանին մէջ, քաղաքական դէպքերը չեն որ կը վրդովեն ընդհանուր խաղաղութիւնը, այլ հրաբուխի և երկրաշարժի նման բնական կոյր դէպքեր։

Ա. Տ. ՄԱՏԹԷՈՍԵԱՆ

ԲԵՐԱՅԻ ՍԱԼՈՆԸ

Օրուան թերթերը ծանուցին Բերայի մէջ նկարչական գեղարուեստի արտադրութեանց շատ գեղեցիկ հաւաքածոյի մը սրահին վերաբացումը, ուր կարող նկարիչներ անմասն չէին մնացած, իրենց արուեստագիտական ճաշակէն նմոյշներ իրար խառնելով, փայլեցնելու համար զայն. բան մը որ ոչ նուազ գնահատելի էր անցեալ տարուան «լը պօն»ի սրահներէն ներս ալ։

Գեղեցիկ խորհուրդի մը գեղեցիկ մէկ իրականութիւնը կուգայ ահա շատ դրական փաստ մը ըլլալ սա իրողութեան առջեւ թէ, կայ ու պիտի մնայ գեղարուեստին տրուած կարեւորութիւնը մեր և ամէնուն մէջ։

Ասոնք առիթներ են բարեդէպ, հրաւիրելու ամէն անոնց ուշը որոնք ունին այդ ճիւղին մէջ, ինքնածին յարմարութիւն և թերեւս տաղանդ։

Հրատարակուած ցանկին մէջ կը ցաւիմ ըսել թէ, մեր հայ արուեստագէտ տարրը իր զգալի պակասը ունէր. մինչդեռ պիտի փորձուէի ապահովցնել թէ կրնայինք կարեւոր տեղ մը գրաւել ցուցադրուած նկարներու այդ հաւաքոյթին մէջ. և ինչո՞ւ չըլլար։

Այսօր կարեւոր թիւ մը կը կազմեն մեր մէջ ալ հմուտ արուեստագէտներ, որոնք եթէ քիչ մը փութկոտ ըլլային ու նախանձախնդիր, հաւաստի եմ որ իրենց վրձիններուն քմահաճ մէկ շարժումին տակ յայտ պիտի բերուէր արուեստը, որուն տէրն են արդէն։ Չեմ գիտեր թէ ինչո՞ւ համար կը տարուինք յիշել մեր անցեալը, ներկային մէջ արդեօք չունի՞նք կարողներ, գէթ շարայարելու համար զանոնք հիններուն։ մինչեւ ե՞րբ պիտի պարծինք հին վրձիններու արտադրութիւններովը։

Զարմանալի է տեսնել որ, սարքուած այդ նկարահանդէսին մէջ հայ ըլլալով միայն մէկ այր և երկու աղջիկ փութացեր էին ներկայացնել իրենց արտադրութիւնները այդ 200ի չափ գործերուն մէջ։ Կը գովենք իրենց եռանդը, բայց նոյն ատեն թող ներեն մեզ, ցուցասրահին շատ մօտիկն իսկ գտնուող հայ նկարիչները, երբ ցաւ կը յայտնենք իրենց անտարբեր գտնուած ըլլալնուն համար, այդ տեսակ բանի մը հանդէպ։ Պոլսոյ մէջ չեն պակսիր այնպիսիներ որոնք կրնային ձեռք ձեռքի տուած՝ սիրուն ու նշանակելի նկարներ ներկայացնել հասարակութեան ինչ որ ոչ թէ պատիւ, այլ շահ պիտի բերէ, թէ իրենց անձին և թէ իրենց ասպարէզին։

Մինակ կամքն է որ կը պակսի ուրեմն և ոչ ուրիշ բան։

ՌՈՄԱՆ

ԶՕՐՍ ՀՕՎ.ԵՐԷՆ

ՁԻԵՐԸ

Մարդուս օգտակար կենդանիներէն մէկն ալ ձին է՝ որ աշխարհիս չորս կողմը կը գտնուի։ Ամերիկայի, Ասիայի, Ափրիկէի և Աւստրալիայի մէջ վայրենի ձիեր խմբովին ազատ կ'ապրին խոտաւէտ դաշտերու մէջ։ Այս առթիւ կենդանաբանական երկու խօսք ընելը աւելորդ չէ հոս։

Ձիուն էգը — ինչպէս որ շատերը գիտեն — երբ երեք տարեկան ըլլայ, բնականապէս տրամադիր է յղանալու և որ կը տեւէ գրեթէ 11 ամիս՝ որմէ յետոյ կը ծննդաբերէ՝ միշտ մէկ հատ։ Զագը՝ ծնելէն անմիջապէս ետքը կրնայ քալել և կը տեւէ ալ ու հինգ ամիսի չափ մօրը կաթով կը սնանի։ Երբ ըլլայ 3-4 տարեկան՝ կենդանիին աճումը այլեւս լրացած է։ Ձին կրնայ մինչեւ 30 տարի ապրիլ։

Լաւ ձիերը կրնան, վազելով, — և վրանին մարդ հեծած — ժամը մինչեւ 50 քիլօմէթր ճամբայ առնել՝ բայց քիչ ժամանակի մը համար միայն. եթէ ժամը 10-12 քիլօմէթր չափաւոր ընթացքով առաջանան, շատ ձիեր կրնան օրը 70-80 քիլօմէթր ճամբայ քալել։ Զօրութեան մասին, հսկայ ձի մը մինչեւ 400 քիլօ հաւասար ուժով կրնայ բեռ շատ ծանր (2000 քիլօ) կառք մը քաշել՝ փոքր ժամանակամիջոցի մը համար, բայց 100-120 քիլօ շարունակելի ուժով՝ կարող է 6-700 քիլօ ծանրութեամբ կառք մը քաշել 8-10 ժամ։

Ձիուն՝ մարդոց ծառայելը՝ Քրիստոսէ Թուականէն քանի մը հազար տարի առաջ սկսած է՝ և այսօր կարծես անհրաժեշտ եղած է մեզ այդ չորքոտանին որ խելացի, հնազանդ և զօրեղ կենդանի մըն է։ Իբր ուտեստ՝ ձիու միսին գործածութիւնը, (որ առողջութեան չի վնասեր), հետզհետէ տարածուելու վրայ է. և արդէն սովորական ուտելիք մըն է ատիկայ Եւրոպայի հիւսիսային մէկ քանի երկիրներու մէջ։

Ձիուն տեսակները — ցեղերը — շատ են. բայց ամէնէն գեղեցիկը՝ արաբական ձին է որ արագընթաց ըլլալով հանդերձ՝ յոգնութեան ալ կը դիմանայ։ Ֆրանսայի ձիերուն մէջ նշանաւոր են հետեւեալ տեսակները՝ որոնք իրենց ապրած երկրին անունները կը կրեն. «Նօռման» որ լաւ վազող մըն է, «Պըրթօն»՝ հսկայ ձի մը և «Պուլօնէ»՝ զօրեղ։ Անգլիա, Գերմանիա, Ռուսիա և Հունգարիա ալ ձիերու գեղեցիկ տեսակներ ունին։

* * *

Ձին, իր օգտակարութեամբ, արժէք մը ունենալով, ամէն երկրի մէջ մասնաւոր հոգածութիւն մը կը վայելէ և կարեւոր առեւտուրի մը ապրանքն է ան։ Երկու տարի առաջ «ձիահամար» մը տեղի ունեցաւ. ահա-

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ   10

ՀԱՆՐԻ ՄՕՆԷ

ՆԱԽԱՆՁՈՏ ԿԻՆ

ԱՌԱՋԻՆ ՄԱՍ

Ե.

—Ո՛չ, ո՛չ, ո՛չ. երբե՛ք անգամ ոչ։

—Բայց...։

—Ոչ, Ֆերնա՛նտ. ոչ, Էլի՛զ, դուք իմ տաղաւարս չպիտի կրնաք մտնել, նոյնիսկ եթէ գնդապետը արտօնէ... և յետոյ, ես կը կրկնեմ թէ, զբաղած գործս կատակ չի վերցներ և մեծ զգուշութիւն կ'ուզէ։

—Աին-Ռեսսերայի պատերազմի պատկե՛րը... որչափ կարեւորութի՜ւն կուտաք հոր հիմա անոր։

Եւ Ֆերնանտ ուսերը թոթուեց։

Կնահաճօրէն, տղան անոր մատներուն ծայրը պագաւ։ Իրա՛ւ ինք ասանկ սովորութիւն չունէր, սակայն գիտէր որ այդ բանը հաճելի պիտի ըլլար իր նշանածին. ասկից զատ, կարգուելէ առաջ պէտք էր քիչ մը չեղում ընել։

Յետոյ խօսք տալով որ նորէն պիտի գտնէ զանոնք, խոյս տուաւ։

Երկու զարմուհիները պատշգամին վրայ մինակ մնացին։

Ֆերնանտ, սրտնեղութենէն շրթունքը կը խածնէր, մինչ Էլիզ հեզ, քաղցրութեամբ լեցունկ, անոր քովը կը կենար։

Վերջապէս Էլիզ Ֆերնանտին թեւը մտնելով ըսաւ.

—Եկուր պարտէզին մէջ պտոյտ մը ընենք։ քիչ մը կը զբօսնուս։

—Զբօսնուլ, միտքս ուրիշ կողմ դարձնել չեմ ուզեր, յարեց Ֆերնանտ, բիբերը կծկած, չար աչքով։ Րօպէր պէտք էր մեր քովը մնար։

—Բայց այդ նկարն ալ գնդապետին մէկ հրամանը կը սպասէր, պէտք է որ աշխատի անոր։

—Նա՛. բնութիւնդ ատ է, դառնօրէն ըսաւ երիտասարդ աղջիկը, միշտ հակառակ խօսք մը ունիս, նոյնիսկ տրամաբանութեան ալ դէմ։

—Նայէ՛, յարեց Էլիզ, տերեւները կը շարժին մեղմօրէն, վարդին անուշ հոտը մինչեւ մեզի կու գայ. երթանք հոտըլտանք, միասին երազե՛նք քիչ մը։

—Երբ երազեմ... մինակս կ'երազեմ, իմ ցաւերս ուրիշներուն հետ չեմ բաժներ ես։

Էլիզ արցունք մը ունեցաւ, բայց ինքզինքը զսպեց և ժպտեցաւ։

—Չի՞ս ուզեր ուրեմն սիրել...

—Այո՛, Րօպէրը։

—Է՛, կ'ուզե՞ս որ դղեակը թողում, յարեց Էլիզ քաղցրութեամբ։

—Ինչո՞ւ, ըսաւ Ֆերնանտ աշխուժով,

—Ինչ գիտնամ, մինակ Րօպէրը կը սիրես կոր...

—Բայց քեզի ալ կը սիրեմ, աւելցուց գնդապետին աղջիկը, մինակ քեզի նշանածի պէս չեմ սիրեր. այս խօսքս հիմակ չես կրնար հասկնար, որովհետեւ նշանած չունիս։

Սակայն կը հասկնար, աղէկ կը հասկնար այդ ամէնքը սա՛ խարտիշագեղ մանուկը, շէկ մազերով սա դիցանոյշը. կը հասկնար ամէն բան և աւելի՛ն ալ։

Նշանածներ գոյութիւն չունի՛ն բնաւ անօժիտ աղջիկներուն համար։

—Քեզի, զարմուհիի պէս կը սիրեմ, լրացուց Ֆերնանտ։

—Ես ալ, ու ասոր համար է որ քեզի երջանիկ տեսնել կ'ուզեմ...։ Երջանկութիւնը շատ անուշ բան է... Մ. տը Սօլթրէյի գալէն ի վեր շատ խիստ եղար կարծեմ, աղո՛ւորս։

—Ատ ատանկ է, հիմա ալ դատումդ ըրէ նայիմ, ըսէ թէ չա՛ր եմ։

—Ինչո՞ւ ըսեմ, քանի որ չես։

—Շատ բարեպատեհ է ատի, իրա՛ւոր։

—Ի՞նչ կ'ուզես որ ընենք... ո՞րը կը նախապատուես, պտոյտը՞, կարդալը՞ թէ մինակութիւնը։

Ֆերնանտի սեւ աչքերուն մէջէն փայլատակում մը անցաւ։

—Մինակութիւնը ամէնէն շատ կը սիրեմ։

—Ընդհո՛ւպ, Ֆերնանտ,

—Ընդհուպ։

Ծանրօրէն, Էլիզ հեռացաւ, սիրտը պատռտուած, բզքտուած։

Այլեւս չէր խնդար։

Իր ամբողջ էութիւնը հոգիին լեղիութիւնովը լեցուած էր։

Երբ անյայտ եղաւ, Ֆերնանտ պայտաճեւ սանդուխէն իջաւ, անցաւ դալարոցէ մը, իր կօշիկին ցից կրունկներով կոխոտելով կանանչ մարմանդը և գնաց կորսուեցաւ վարդերու դաշտին մէջ։

Եւ մինչդեռ ան կը մոլորէր այս փառայեղօրէն բացուած հրաշալիքներուն, հողագործական արհեստին այս կատարելութեանց մէջ, Րօպէր մէկէնիմէկ կեցաւ վրձինները ձեռքը, և դրան տրուած հարուածները լսելով բարկացած, կոշտօրէն պոռաց։

—Ո՞վ է դուրսինը։

—Ես եմ Բիէրը, պատասխանեց։

Բիէր դղեակին դռնապանն էր։

Նամակ կը բերէր։

Րօպէր նամակները առնելով նկարին քով եկաւ։

Այս նամակնե՛րը. վրայի գիրը տեսածին պէս, յօնքերը պռստեց։ Այդ գիրերը աղէկ կը ճանչնար, իր պարտապահանջներէն կու գային։

Անիկայ գնդապետին խօսքը մտիկ ըրած էր, ճգնաւորի պէս կեանք չէր անցուցած Բարիզի մէջ... և ասիկա իրեն սուղի նստած էր, շատ սուղի։

Զանոնք պահել որոշեց։

Այս պարտապահանջները զայրացած էին՝ հաշիւ ըրած էին որ, ամուսնութիւնը կատարուած ըլլալու էր, հետեւաբար ստակնին կրնային առնել. բայց ամուսնութիւնը յետաձգուած էր որուն պատճառով կարգադրութիւններն ալ։

Ամէնէն աւելի կատաղածը Վօլարն էր, որ 3000 Ֆր. կը պահանջէր հիմա, ձգելով 8758 Ֆր.ի միւս գումարին վճարումը մինչեւ Նոյեմբեր 20։

(Շարունակելի)

ւստիկ, պաշտօնական յայտարարութեանց համաձայն, իւրաքանչիւր երկրի մէջ գտնուած ձիերու քանակութիւնները 1900 թուականին.

Եւրոպական Ռուսիա,	21,122,204
Ասիական »	1,700,000
Միացեալ Նահանգներ	16,206,802
Արժանթինի հանրապետութիւն (Հարաւ. Ամերիկա)	4,262,917
Աւստրիա-Հունգարիա	3,298,056
Գերմանիա	2,817,939
Ֆրանսա	2,883,460
Անգլիա	2,065,549
Ճափոն	1,546,000
Քանատա	1,266,695
Անգլիական Հնդկաստան	1,050,665
Իտալիա	720,000
Ուրուկուա (Հար. Ամերիկա)	590,000
Ռումանիա	502,922
Սպանիա	310,273
Շուէտ-Նորվեկիա	487,342
Պելճիքա	271,971
Տանիմարքա	375,533
Հոլանտա	276,245
Աւստրալիա (մօտ. հաշուով)	320,000
Զուիցերիա » »	210,000
Յունաստան » »	100,000
Փորթուկալ » »	90,000

Վերոյիշեալ պաշտօնական քանակութիւններուն ընդհանուր գումարին — (65,474,573) — վրայ եթէ աւելցնենք միւս երկիրներուն մէջ գտնուածները, ինչպէս նաեւ վեր ի վերոյ վայրենի ձիերուն թիւը, կրնանք ըսել թէ այսօր մօտաւոր հաշուով 80 միլիոնէն աւելի ձի կայ աշխարհիս վրայ, (ո՞րուն մտքէն կ'անցնէր այս բանը)։

Ձիերու առեւտուրը շատ կարեւոր է — կ'ըսէր մօտերս եւրոպական նշանաւոր թերթ մը։ Անգլիա եւ Պելճիքա մեծ քանակութեամբ կը գնեն Ամերիկայէն։ Գերմանիա՝ տարին 14000 ձի կ'արտածէ եւ 70000 ալ կը ներածէ, իսկ Ֆրանսա 27000 եւ 14000։ Այս վերջին տարիներ Չիքակոյի, (Միացեալ Նահանգ) մասնաւոր հրապարակին վրայ տարին 100 հազարի մօտ ձիեր ծախուեցան 40 միլիոն ֆր.ի արժողութեամբ։ Հարաւային Ափրիկէի պատերազմը, ձիերու սպառումը չափազանցելով, գիները զգալի կերպով բարձրացուց։ Արդարեւ Անգլիա, Ամերիկայէն եւ Հունգարիայէն 400 ֆր. արժող ձիերը 1000 ֆր.ի գնեց եւ իւրաքանչիւրին փոխադրութեան ծախքի համար վճարեց 425 ֆր.։ «Թայմզ» լրագրին Բրէթօրիայի թղթակիցը վերջերս կը գանգատէր թէ՝ Անգլիական Ափրիկէի բանակներուն մէջ ձիերը անխնայ կը գործածուէին եւ այս պատճառէն յառաջ եկած է ձիերու ահագին սպառումը ներկայ պատերազմին մէջ։ Ըստ պաշտօնական հրատարակութեան, Անգլիա 32 ամսուան մէջ 550000 ձիեր ղրկած է Քէբթաուն, որոնց իւրաքանչիւրը 1500 ֆր.ի (65 օսմ ոսկի) ապրանք եղած է իրեն։ Այս հաշուով՝ ըսել է որ Անգլիա Պօէրներուն դէմ իր ըրած մարդասէր պատերազմին համար պէտք եղած ձիերուն 35,750,000 օսմ. ոսկիէն աւելի վատնած է։ ... (Սա քաջասիրտ Պօէրնե՞րը. դիւրաւ զսպուելիք մարդեր չեն եղեր, թէեւ պատերազմին սկզբնաւորութեան ատենները հեռատես «քաղաքագէտ խմբագիրներէն» ոմանք, ինչպէս վճռտուին թէ Պօէրները շատ չի քշեր՝ երկու ամիսէն պիտի յաղթուէին, մինչդեռ երեք տարին կը մօտենայ կոր։ Էյ հոգ չէ, մարդս կրնայ սխալիլ... այդչափ մը չէ՞։) ՊԱՒՂՈՍ

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ

Մ. ԼՈՒՊԷԻ ՃԱՌԸ ՊՐԷՍՏԻ ՄԷՋ

Այն ճառը զոր Մ. Լուպէ արտասանեց Պրէստի մէջ դէպի Ռուսիա մեկնելէ առաջ, տարբեր կերպով կը մեկնուի ֆրանսական իւրաքանչիւր քաղաքական կուսակցութեան կողմէ։ Աջակողմեան երեսփոխանները եւ իրենց արբանեակները չեն դադրիր ըսելէ թէ՝ Նախագահը չեղելով իր յայտնուցած վերապահութենէն՝ բացարձակապէս հակառակիլ սկսած է ֆրանսական ազգին մէկ մասին դէմ, բայց յայտնի է թէ այս դատողութիւնը բոլորովին անիմաստ եւ անըմբռնելի է։ Մ. Լուպէ պարզապէս արժանի գովեստ մը ուղղեց Մ. Վալտէք Ռուսօի եւ իր նախարարներուն։ Դահլիճին քաղաքականութեան յաղթանակը հաստատող ընտրութիւններէն վերջ, այդ գովեստը արդէն կ'ըսպասուէր, եւ Նախագահը չէր կարող չօգտուիլ առաջին առիթէն որ կը ներկայանար, միանգամ ընդ միշտ հերքելու համար այն զրոյցները, որք համոզել կ'ուզէին թէ, ծածուկ ընդդիմութիւն մը կը տիրէ Նախագահին եւ դահլիճին միջեւ։ Պէտք չէ մոռնալ թէ Մ. Լուպէ, տագնապալից միջոցի մը մէջ Նախագահ անուանուեցաւ, եւ թէ իրեն դէմ է որ երկրին բոլոր պահպանողական ուժերը միացան կատաղի պայքար մը մղելու։

Այս մասին կատարեալ համոզում մը ունենալու համար, կը բաւէ յիշել Օթէօյլի նշանաւոր հանդէսը, եւ բոլոր ցոյցերը այն քաղաքներուն՝ ուր զինուորական կուսակցութիւնը կարեւոր տարր մը կը կազմէ։ Ուրեմն Մ. Լուպէ իբրեւ ֆրանսական հանրապետութիւնը պահպանող կուսակցութեան պետը եղաւ, եւ այս պարագային՝ պէտք չէ որ իր Պրէստի մէջ արտասանած ճառը զարմանք պատճառէ մեզ։

Արդէն՝ դժուար է ապացուցանել թէ՝ Նախագահը իր ճառովը ջանադիր եղած չէ հաշտութեան գաղափարներ ներշնչելու։ Վալտէք Ռուսօի դահլիճին գործը եւ արժանիքը ի վեր հանելէ վերջ, յայտարարեց թէ՝ խաղաղութիւնը ու հաշտութիւնը վերջապէս իրականացած ըլլալով, այլ եւս կը մնայ աշխատիլ որ բոլոր Ֆրանսացիները միանան, երկրին նիւթական եւ բարոյական շահերուն նոր զարկ մը տալու համար։

Եթէ ուզենք հաւատալ որ Մ. Լուպէ ուզած է արտասանել այնպիսի քաղաքական ճառ մը որ աստիճան մը կարեւորութիւն ունենայ, կարելի է եզրակացնել թէ Մ. Լուպէ՝ Հանրապետութեան պահպանման գործը վերջացած կը նկատէ, եւ այս պարագային, դահլիճին պաշտօնն ալ։ Ցիրաւի, պէտք է քիչ մը ընդլայնել Նախագահին բառերը այդպիսի իմաստ մը հանելու համար, եւ ոչ ոք պիտի համարձակի ըսելու թէ՝ Նախագահը ծածկել ուզած չըլլայ իր այս մասին ունեցած գաղափարը։ Բայց պէտք է խոստովանիլ թէ իրաց այս օրուան կացութիւնը երեկուանին չի նմանիր, հետեւաբար՝ — միշտ շարունակելով տրամաբանական կապը — երեկուան քաղաքականութիւնը այսօրուան կացութեան չի համապատասխաներ։ Այս վիճակը հետզհետէ կը զօրացնէ մեր համոզումը թէ՝ Մ. Վալտէք Ռուսօ լրջօրէն մտադիր է քաշուիլ կառավարութենէն, եւ թէ նոր նախարարութեան բաղադրութիւնը, աստիճան մը պիտի տարբերի արդէնէն։ Դահլիճը ե՞րբ յարմար պիտի դատէ քաշուելու։ Ահա պարագայ մը զոր պիտի կարենանք ըմբռնել, նոր երեսփոխանական ժողովին առաջին նստին միջոցին, եւ պիտի տեսնենք այն ատեն թէ հանրապետական ուղղիչները մինչեւ ո՞ր աստիճան չպիտի հպատակին հանրավարականներուն ազդեցութեան՝ մերձենալու համար այն յառաջդիմականներուն՝ որոնք դեռ երէկ բացարձակօրէն կ'օգնէին պահպանողականներուն։ Այս կէտերուն որոշումն է որ վաղուան պատմութիւնը պիտի կազմէ։ Սպասելով, պէտք է սա լաւ մը հասկընալ թէ՝ Մ. Լուպէ պիտի հետապնդէ հանրապետական միութիւնը իրականացնելու գաղափարը։ Պրէստի ճառը՝ դէպ ի Ռուսիա ուղեւորութեան ընտիր նախաբան մըն է, եւ կը յուսանք որ, Մ. Լուպէի եւ Զարին արտասանելիք ճառերը՝ այնքան ի վեր պիտի հանեն Ֆրանսայի արտաքին դիրքը, որքան Պրէստի ճառը իր ներքին կացութիւնը։

(Էնտէբանտանս Պէլժ)

ԱՐՏԱՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՔՈՐԷԱ ԿԸ ՀԱԿԱՌԱԿԻ ՌՈՒՍԻՈՅ. — Թօքիոյէն հեռագրեալը կը գրեն «Թայմզ»ի։

Թէեւ ռուսական կառավարութիւնը առաջարկեց Քորէայի որպէսզի դէպի Մանչուրիա երկարուելիք հեռագրագիծը Վիճուի ճամբով քորէական հողէն անցնի բայց Քորէայի կառավարութիւնը ընդդիմանալով պատասխանեց թէ՝ մինչեւ որ Չինաստան իր հաւանութիւնը չտայ այս մասին, ինքն ալ պէտք եղած արտօնութիւնը չկրնար շնորհել։ Այդ հաւանութիւնը անհրաժեշտ եղած է, որովհետեւ Չինի Սէուլի դեսպանը յայտարարած է թէ՝ չինական կառավարութիւնը չպիտի թողու որ օտար երկրի մը պատկանող հեռագրագիծը Մանչուրիայէն անցնի։

ԱԼՖՕՆՍ ԺԳ.Ի ԳԱՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆԸ, — Մատրիտ, 17 մայիս. — Այսօրուան հանդէսները օդին գեղեցկութեան շնորհիւ խիստ շքեղ կերպով կատարուեցան։ Թագաւորը պատշգամը ելաւ իրեն հետ ունենալով մայրը եւ իրեն քոյրերը, որոնք հոն խռնուած հոծ բազմութենէն ընդունուեցան «կէցցէ»ի աղաղակներով ու ծափահարութիւններով։

Մատրիտ, 17 մայիս. — Ալֆօնս ԺԳ., 26 գահաւորակներէ բաղկացած թափօրով մը խորհրդարան գնաց։ Թագաւորը, խնամակալ մայր-թագուհին եւ Մառիա Թերեզա իշխանուհին, վերջին կառքը նստած էին։ Օտար իշխանները՝ դիւանագիտական մարմինը եւ օտար արտասովոր պատուիրակները նստած էին ունկնդիրներու նստարանները խորհրդարանին մէջ։ Սրահը լեցուած էր ծերակուտականներէ եւ երեսփոխաններէ։

Երբ թագաւորը բազմեցաւ գահին վրայ, Ծերակոյտի եւ երեսփոխանական ժողովի անդամներն ալ իրենց տեղերը նստան, բայց միւս ներկաները ոտքի վրայ կեցան։ Ապա, խորհրդարանին նախագահը մօտենալով Ալֆօնս ԺԳ.ի՝ խնդրեց որպէսզի օրինական երդումը ընէ։ Թագաւորը պատասխանեց. — «Կ'երդնում յանուն Աստուծոյ եւ Ս. Աւետարանին. հաւատարիմ մնալ սահմանադրութեան եւ օրէնքներուն։» (Բուռն ծափահարութիւններ)։

Ասոր վրայ ամբողջ թափօրը ուղղուեցաւ դէպի Սան Ֆրանչիսքօ եկեղեցին, թափօրին գնացքը խիստ շքեղ տեսարան մը կ'ընծայէր։

ՄԱՏՐԻՏ, 17 մայիս. — Վեց քահանաներէ տարուած ամպհովանիի մը տակէն քալելով, Ալֆօնս ԺԳ. մտաւ Սան Ֆրանչիսքօ էլ Կռանտէ եկեղեցին, երկու կարտինալներ եւ 30 եպիսկոպոսներ իրեն հետեւեցան ընթանալով դէպի գահը։

Քիչ յետոյ՝ ի ներկայութեան իշխաններուն, պատուիրակներուն, դեսպաններուն, ծերակուտականներուն եւ երեսփոխաններուն Թէ Տէօմ (Զքեզ Աստուած) աղօթքը երգուեցաւ։

ԱՆԳԼԻՈՅ ԵՒ ՎԱՏԻԿԱՆԻ ՅԱՐԱԲԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ. — Էտուարտ Է.ի թագադրութեան հանդէսին առթիւ, Պապին կողմանէ ալ պատուիրակութիւն մը պիտի ղրկուի, որուն այժմէն նախագահած է Հռոմի եկեղեցւոյն կաճառին տնօրէնը, եւ որուն կը մասնակցին Պապին Բարիզի դեր-ներկայացուցիչ Մ. Մօնթակընի, եւ Վատիկանի զինուորական հրամանատարներէն իշխան Օրզինի։

Ցիշեալ նախագահը Էտուարդ Է.ի պիտի մատուցանէ Պապին մէկ նամակը ինչպէս նաեւ թանկագին նուէրները։ Իսկ գալով թագադրութեան միջոցին կատարուելիք ծիսական արարողութիւններուն՝ այս մասին ալ պէտք եղած համաձայնութիւնը գոյացած է։ Ցարդ Անգլիոյ թագաւորները՝ իրենց գահակալութեան միջոցին սովորութիւն ունէին պապական դաւանութեան հակառակ կարճ արտայայտութիւն մը ընելու։ Այս անգամ Էտուարտ պիտի բաւականանայ միայն ըսելու թէ, «պիտի յարգուի երկրին պաշտօնական կրօնքը։»

ՄՐՑՄԱՆ ՄԸ ԱՐԴԻՒՆՔԸ. — Բէթերպուրկէ «Լօքալ Անձայկըր»ի կը հաղորդուի թէ, Ռուսիոյ Սինոդին պրոկուրորը Բոպէտոնոսձեւ՝ իր յառաջացած տարիքին պատճառաւ՝ տրամադիր է հրաժարելու։ Այս հրաժարման բուն շարժառիթը սակայն, կը նկատուի սա պարագան որ՝ Բոպէտոնոսձեւ չէ կրցած հանդուրժել նորընտիր ներքին գործոց նախարար Մ. Բլէվէի տարբեր ուղղութեան։

ՄԵԾՆ ՖՐԻՏԷՐԻՔԻ ԱՐՁԱՆԸ ՎԱՇԻՆԿԹՕՆԻ ՄԷՋ. — Գերմանիոյ կայսրը առաջարկեց Մ. Նահանգներու նախագահ Մ. Ռուզվէլտի, որպէսզի ընդունի Մեծն Ֆրետերիքի արձանը շինուած մէկ արձանը, իբր իր կողմէն ամերիկեան ժողովուրդին մէկ նուէրը։ Նախագահը ընդունեց այս առաջարկը։

Մ. ԼՈՒՊԷ ՊՐԷՍՏԻ ՄԷՋ. — Ահա պատճէնը Մ. Լուպէի Պրէստի մէջ արտասանած բաժակաճառին, որուն վրայ «Էնտէբանտանս Պէլժ»ի խորհրդածութիւնը հրատարակեցինք ի վերեւ։

«Չեմ գիտեր ինչ կերպով խօսիլ երախտագիտութիւնս յայտնելու ձեզի՝ ինծ եղած այնքան սիրալիր ու համակրական ընդունելութիւններուն համար։ Երկար ատենէ ի վեր կը փափաքէի այցելել Պրէստի նաւահանգիստը, եւ այդ կերպով ցոյց տալ թէ ո՛րքան կը շահագրգռէ ձեր մեծ քաղաքը։ Երջանիկ եմ որ այս այցելութեան միջոցին, ինծ կ'ընկերանան նախարարապետը, արտաքին գործոց նախարարը եւ ծովային նախարարը։ Մ. Վալտէք Ռուսօ, որ քսան տարի առաջ նշանաւոր հանդիսացաւ իր երկրին մատուցած ծառայութիւններովը, եւ որ երեք տարիէ ի վեր ալ կը ծառայէ աննման շքեղութեամբ մը եւ անշահախնդրութեամբ մը զոր ամէնքս ալ կը յարգենք՝ Ֆրանսա եւ Հանրապետութիւնը. (բուռն ծափահարութիւններ)։ Մ. Տէլքասէ, որ չորս տարիէ ի վեր արտաքին քաղաքականութիւնը կը վարէ եւ որ տեսաւ իր հեղինակութեան մեծնալը թէ՝ Ֆրանսայի եւ օտար երկիրներու մէջ (ծափահարութիւններ)։ Մ. Լանըսան, որ իր բոլոր ջանքերը ու աշխատութիւնները կը նուիրէ մեր նաւային զօրութեան զարգացմանը (ծափահարութիւններ)։ Այս այցելութիւնը ցոյց կու տայ թէ կառավարութիւնը ո՛րքան մեծ կարեւորութիւն կ'ընծայէ Պրէստի քաղաքին զարգացմանը ու զինուորական զօրութեանը։ Ըսիք Մ. քաղաքապետ թէ՝ ամբողջ քաղաքը կամաց կամաց, խոհականութեամբ եւ ապահով կերպով կը մօտենայ Ֆրանսայի Հանրապետութեան, եւ որուն յարած պիտի մնայ Պրըթօններու յատուկ հաւատարմութեամբ։ (Շատ լաւ։ Շատ լաւ։) Կ'ընդունիմ ձեր խօսքերը։ Այս յայտարարութիւնը այսօր եղաւ այն տեսակ անձերու կողմէ՝ որոնց խօսքերը բնաւ չեն կրնար կասկածի ենթարկուիլ։ Վերջին ընտրութիւններէն հասկցուեցաւ որ Ֆինիսթէր մինակ նահանգը չէ Ֆրանսայի Հանրապետութեան յարող։ Ֆրանսա միաձայնութեամբ յայտնեց իր կարծիքը. ընտրուած նշանաւոր անձնաւորութիւններէն չկար մէկը որ Ֆրանսայի վարչական դրութեան հակառակ չըլլար։ Քաղցր է ինծ յուսալ թէ՝ անոնք որ հանրապետական կուսակցութեան կը վերաբերին, անկեղծ են եւ իրաւունք ալ ունին, երեսուն տարիէ ի վեր խաղաղութիւն կը տիրէ Ֆրանսայի մէջ։ Այսօր, պայքարի թուականը անցաւ, խաղաղեցուցման ժամանակը եկաւ։ (Երկարատեւ ծափահարութիւններ)։ Անշուշտ պէտք չէ զէնընկեց ըլլալ անոնց հանդէպ՝ որոնք զէնընկեց չեն ըլլար։ Պէտք է ինքզինքնիս պաշտպանենք այն միջոցներով՝ զորս օրէնքը կը դնէ բարի քաղաքացիներու ձեռքին մէջ։

Կարծեմ թէ պարտականութիւն մը կայ ամէնուն համար ալ, այն է աշխատիլ Ֆրանսայի բարոյական եւ նիւթական զարգացման։ Ասոր համար Միաբանութիւնը անհրաժեշտ է, եւ ես նախագահներուն ամէնէն երջանիկը պիտի ըլլամ, եթէ կարենամ ներկայ գտնուիլ երկրին բարոյական միութեան վերակազմութեան, այդ նպատակին համար յամառութեամբ ու եռանդով պիտի գործեմ, եւ կը յուսամ որ ջանքիս յաջողութեամբ պիտի պսակուին։ Այդ միութեան համար որ արդէն երկրին մէջ գոյութիւն ունի, հակառակ մակերեւոյթին վրայի շարժումներուն, կոչում կ'ընեմ Պրէստի քաղաքապետին եւ գաւառական բոլոր մեծ պաշտօնատարներուն, նաեւ ծովային զինուորութեան զորս հոս կը ներկայացնեն մօտս գտնուող ծովակալները, որոնց նշանաւոր ծառայութիւնները ծանօթ են, միանգամայն բանակին՝ որուն ներկայացուցիչն է հոս զօրավար Կրիզօ։ Ուրեմն բաժակս կը պարպեմ Պրէստ քաղաքին, Ֆինիսթէրի նահանգին, եւ Ֆրանսայի նաւատորմին եւ բանակին համար»։

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԸ ԵՒ ՆՊԱՍՏՆԵՐԸ. — Քանատայի խորհրդարանը 2?0 հազար ֆրանքի վարկ մը քուէարկեց Մարթինիքի եւ Սէն Վէնսանի արկածեալներուն համար։ Այս գումարին կէսը Ֆրանսայի գաղթային նախարարութեան տրամադրութեան տակ դրուեցաւ իսկոյն։

Ճամայքայի նահանգային խորհուրդն ալ 25 հազար ֆրանք քուէարկեց արկածեալներուն համար։ Ալժէրիի կուսակալէն ալ խնդրուեցաւ 50 հազար ֆրանքի գումար մը յատկացնել Մարթինիքի եւ Սէն Վէնսանի արկածեալներուն։

ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ՋՐԱՆՑՔԸ.— Մ. Նահանգաց նախագահ Մ. Ռուզվէլթ, Քօնկրէին ներկայացուց Քոլոմպիայի, Նիքարակուայի եւ Քօսթա-Ռիքայի հետ կնքուած առժամեայ համաձայնութիւնները, ջրանցքի շինութեան իրաւունքը ստանալու համար։

ՄԻՈՒԹԷՆԷՎՎԻԱ

ԳՈՒՐՆԱԶ ՊԻՐ ԽԸՐՍԸԶ.— Ֆըրանսանըն Սօմ էյալէթի էհալիսինտէն վէ մահքէմէ գավասլարընտան օլուպ, ախիրէն պիր իշ զըմընտա Բարիզէ կէլմիշ օլան Հէքթօր, կէչէնլէրտէ պիր կիւն պիր կազինօտա պուլունտուղու էսնատէ, Չիվիլէ ամրէ պուլունտուղու բարթիւսիւսի սիրգաթ օլունուր։ Մ. Հէքթօր՝ սիրգաթտան խապէրտար օլտուղու զէման, բարթիւսիւնի զիմատէ պուլընըն ճէպինտէքի պաղը մուհիմ էվրագընըն զայի օլմասընա թէէսսիւֆ իտէր։ Բարթիւսիւի չալան հեր քիմ իսէ գուրնազ պիր խըրսըզ իմիշ։ Պիրինճի սիրգաթ ըւզինտէն իքինճի պիր սիրգաթտա տահա պուլունմագ իչին էլէ կէչիրմիշ օլտուղու էվրագտան Մ. Հէքթօրըն մէմլէքէթինի՝ մահալը իգամէթինի՝ վէ միւթէէհհիլ պիր ատամ օլտուղունու էօյրէնէրէք, մատամ Հէքթօրա ճէվապըն աթիտէքի թէլէկրաֆնամէյի չէքէր։

«Բարթիւսիւմի չալտըրտըմ, պարալարըմ տա պուլընըն ճէպինտէ իտի։ շիմտիլիք պիր միգտար իչինտէյիմ. պանա հէմէն 1000 ֆրանգ կէօնտէր։

Իմզա, «Հէքթօր»

Գավասըն զէվճէսի՝ պու թէլէկրաֆնամէյի ալըրըը զէման՝ պիր ազ թիւշիւնիւր։ Խըրսըզ նէ գատար գուրնազ իսէ՝ պուտա անտէն աշաղը օլմամալը տըր գի, տէրհալ գօճասընըն խաթթը գաշը մատտէյէ լիւզում կէօրիւր։ Զիրա զէվճէսինին բարթիւսիւ ճէպինտէ պարա թաշըմասը միւթատ օլմատըղընը պիլիյորտու։ պու իչին իչինտէ պիր չէյ պուլունմատըղընը հիւքմ իտէրէք, տէրհալ Մ. Հէքթօրա պիր թէլէկրաֆ չէքէր։ Գավաս զէվճէսինին կէօնտէրտիկի պու էսէրը զէքատան տօլայը բարթիւսիւտէն պաշգա 1000 ֆրանգ տահա գաբթըրմամըշ օլմասընա մէմնուն օլուր իսէ տէ; գուրնազ խըրսըզ չէքտիկի թէլկրաֆնամէյէ ճէվապ ալամայընճա պիր տահա մէյտանա չըգմազ։

ԹԵՎՃԻՀԱԹ

Խարիճիյէ նէզարէթի ումուրը հուգուգիյէի մուխթելիթէ գալէմի թագիպը մումէյյիզ մէքտուպը իզզ. Եագուպ պէյէ՝ խիլաֆէթ Ասըմ պէյ միւմէյյիզ րէֆուգաթընա, վէ խիլէֆէ մումէյյիզ... խէյր պէյ տախի աէր միւմէյյիզլիյէ թաեյին օլունմուշ վէ ալէյհումա թահսիսլէրի իճրա գըլընմըշ տըր։

ԹԷՊԼԻՂԱԹԸ ՐԷՍՄԻՅԷ

Գալաթ խարիճինտէ Նէյիմ Մանտիլ էֆէնտինին էճզախանէսինին ինտէլթէֆթիշ միւշահիտ օլան ատէմը ինթիզամ վէ թէհարէթի իլէ պէրապէր, նէվագիստէն տոլայը հէման սէտտ ու պէնտի նիզամէն մուգթէզի պուլունդտուղընտան, անա կէօրէ իգթաեը իյճապ խուսուսունտա էճզախանէլէր միւֆէթթիշլիկինէ հավալէ գըլընտըղը՝ մէքթեպը ատլիյէի Շահանէ նէզարէթը ճէլիլէսինտէն պիլտիրիլմիշ տիր։

ՆԵՐՔԻՆ

ՎԵՀԱՊԵՏՆԵՐՈՒՆ ՄԻՋԵՒ.— Ֆրանսական կառավարութիւնը եւ Մ. Լուպէ իրենց շնորհակալիքը յայտնած են այն կայսերական հոգածութեան համար, որով 20,000 ֆր.ի նուէր մը շնորհուած էր Մարթինիքի արկածեալներուն ի նպաստ։

ՎԵՀ. ՍՈՒԼԹԱՆԸ, հեռագրով շնորհաւորեց Ռուսիոյ Կայսեր ծննդեան տարեդարձը։

—Կայս. անձնական սպայակոյտին հրամանատար Շաքիր փաշա եւ արարողապետ Իպրահիմ պէյ, առջի օր Ռուսիոյ դեսպանատունը երթալով, Վեհ. Սուլթանին անունով, շնորհաւորական այցելութիւն տուին դեսպան Պ. Զինովիեվի։

—Օսմ. պահականաւը եւ դեսպանատանց պահականաւները դրօշազարդուած էին կէս օրին։

—Բոլոր դեսպանները եւ պուլկարական գործակատարը, առջի օր Ռուսիոյ դեսպանատունը գացին շնորհաւորութեան համար։

ՎԱՐԺԱՐԱՆՆԵՐԸ.— Նկատելով որ բոլոր վարժարաններու ուսմանց ծրագիրները անպէտ կամ աւելի դասերով խճողուած են, որով շատ քիչ ուսանողներ միայն կ'օգտուին այդ դասերէն իսկ միւսները, չօգտուելէ զատ, այդ խճողումէն կը վնասուին ալ ֆիզիքապէս. Կայս. Իրատէ մը հրամայեց որ, քաղաքակրթեալ ուրիշ երկիրներու նման, վարժարաններու հաստատման նպատակը նկատողութեան առնուի եւ դասաւանդութեանց եղանակը ըստ այնմ բարեկարգուի, աշակերտներուն նիւթական ու բարոյական օգտուտին համար։

ՄԱՔՍԱՅԻՆ ՎԿԱՅԱԳԻՐՆԵՐ.— Օսմ. երկիրներու միւս մասերէն Պուլկարիա եւ Արեւելեան Ռումելի եւ փոխադարձաբար ներքին ապրանքներ արտադրող վայրի վկայականները երկու կողմէն մաքսային վերատեսչութեանց կողմէ պիտի տրուին։ Անասուններու, մորթերու, եղջիւրներու եւն.ի վերաբերեալ առողջապահական ու արտադրող վայրի վկայականները երկու կողմէն ալ պիտի ընդունուին, առանց առեւտրական գործակալներու կողմէն վիզէ ըլլալու, բայց երկու կողմէն ալ վկայականները տեղւոյն մաքսային պաշտօնեաներու եւ անասնաբոյժերու կնիքներուն օրինակները պիտի ունենան, ի հարկին բաղդատելու համար։ Այս վկայականները դրոշմաթուղթի, արձանագրութեան եւ ուրիշ տուրքերէ զերծ պիտի մնան։ Վկայականները թուրքերէն ու ֆրանսերէն պիտի գրուին։ Մաքսային վերատեսչութիւնը այս որոշումը ծանոյց ամէն կողմ։

ԵԳԻՊՏԱԿԱՆ ԼՈՒՐԵՐ.— Աղեքսանդրիոյ յոյն Պատրիարք Տ. Ֆօթիոս մայիս 9ին Խտիվին հետ տեսակցութիւն մը ունեցաւ։

—Սխալ վարմունքի մը հետեւանքով, Տեղդայի երկաթուղեաց ընկերութեան մէկ կառատարը մայիս 12ին իրիկունը գիծէն ելաւ. 7 վակոններ ջրջեցան եւ վեց հոգի մեռան այս արկածէն։

—Ներկայ ամսոյս վերջին՝ Աղեքսանդրիոյ եւ Գահիրէի միջեւ հաստատուած հեռաձայնի գիծը պիտի բացուի։

— Եգիպտական երկրագործական պանքային հաստատութեան համար Սըր Էրնէսթ Քասէլի ներկայացուցած ծրագիրը պիտի քննուի մօտաւորապէս, Նախարարական ժողովին կողմէ։

—Եգիպտոսէն եկած լուրերը հրդեհի դէպքերով լեցուն են։ Հրդեհները համաճարակի պէս կը տարածուին ամէն կողմ եւ ամէն քաղաքի մէջ։ Ապահովագրական ընկերութիւնները մեծ վնասներ կ'ընեն։

ՄԱՀ ԻՇԽԱՆ ՊԻՊԷՍՔՕԻ.— Երէկ իր որդն Բէօյթէնէէ ճամբելէ վերջ երբ իշխան Պիպէսքօ Բերա Բալաս կը վերադառնար, ճամբան կառքին մէջ յանկարծամահ եղաւ։

Ռումանական դեսպանը իմանալով իշխանին մահը՝ Բերա Բալաս եկած է։

Իշխանին մարմինը զմռսուած է եւ այս առտու Բերայի Բանայիա եկեղեցին պիտի փոխադրուի, ուր պիտի մնայ մինչեւ շաբաթ օր, որմէ ետք Բէօյթէնէէ եւ անկէց Պուքրէշ պիտի փոխադրուի իր ընտանեկան դամբարանին մէջ ամփոփուելու համար։

ՍՊՈՒՆԳԻ ՈՐՍԵՐԸ. —Միջերկրական ծովին մէջ սուզակներով սպունգի որսորդութիւնը արգիլուեցաւ։

ԺԱՆՏԱԽՏ. —Եսմպօի մէջ ապրիլ 28էն մինչեւ մայիս 5՝ 10 դէպք, 10 մահ։

Մայիս 18ին Աղեքսանդրիոյ մէջ մէկ դէպք։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ երկու մեծ շոգենաւեր պիտի գնէ Բէօյթէնէէի, Պոլսոյ եւ Աղեքսանդրիոյ միջեւ բանեցնելու համար։

ԱՐՄՏԻՔԻ ՀՐԱՊԱՐԱԿԸ.— Անցեալ շաբթու հունձքերու մասին հակասական լուրեր առնուած ըլլալով, Անատոլուի ներսերէն, վաճառականները մտահոգութեան մէջ էին։ Շատեր համոզուած էին որ Անատոլուի հունձքերը երաշտութենէ չեն կրնար վնասուիլ, սակայն խնդիր էր գիտնալ թէ հոն անձրեւ տեղացա՞ծ է թէ ոչ։ Ապրանքի տէրերը ճշմարտութիւնը չէին յայտներ, առիթէն օգտուելու համար. սակայն իմացուելով որ անձրեւ տեղացած է եւ օդերուն զովութենէն հունձքերը պիտի չվնասուին, անցեալ ուրբաթ ու շաբաթ կ. Պոլսոյ հրապարակին վրայ գիները թոյլ էին։ Երէկ Անատոլուէն կ. Պոլիս բերուեցան 15,000 քիլէ ցորեն։ Շաբաթ օրուան հասած ցորեններուն մեծ մասը տակաւին ծախուած չըլլալով, յուսալի է որ ապրանք ունեցողները հաճին գիները զեղչել։

ՊԱՀԱԿԱՆԱՒ.—Երէկ Պոլսոյ Նաւահանգիստը ժամանեց ռուսական Քոլչոնէյ նաւը, որ դեսպանատան Զ-Քուբէյ պահականաւին պիտի յաջորդէ։ Այս վերջինը Օտեսա պիտի երթայ։

ՍԸՎԱՋԻ նահանգին ոստիկան-զինուորներուն հրամանատար կարգուեցաւ Հալէպի նահանգին ոստիկան զինուորներուն նախորդ հրամանատար Մուհսին պէյ։

ԻԶՆԻՔԻ լիճը մաքրելու եւ ճահիճները չորցնելու համար Մէճմէտ Միւթ էֆ. մենաշնորհ խնդրեց։ Խնդիրը յանձնուեցաւ առեւտրական ու հանրօգուտ շինութեանց նախարարութեան։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ. — Աւստրիոյ, Անգլիոյ, Սպանիոյ ու Սերպիոյ դեսպանները եւ Յունաստանի դեսպանատան գործակատարը, երէկ, Բ. Դուռը երթալով, յաջորդաբար տեսակցեցան Մեծ-Եպարքոսին հետ։

ՆՈՐ ԴԻՒԱՆ.— Կրթական Նախարար Ձէլալ պէյ նոյն պաշտօնարանին մէջ դիւան մը կազմեց, զուտ կրթական գործերով զբաղելու համար։ Այս դիւանը, երէկ գործի սկսաւ։ Տեսուչ կարգուեցաւ թղթակցութեանց դիւանին տեսուչ Մէնէմէնլիզատէ Թահիր պէյ։

ԴԱՄԱՍԿՈՍԷՆ կը գրեն թէ Րաեաք-Համա երկաթուղիին գծերուն զետեղումը մինչեւ Պալպէք վերջացած է։

ՊԷՅՑԻՒՔ ՋԷՔՄԷՃԷԻ գայմագամը գրած է անտառներու, հանքերու եւ երկրագործական նախարարութեան թէ այս տարի ալ տեղւոյն այգիներուն մէջ երեւան ելեր են այն թրթուրները, որոնք անցեալ տարի այնքան վնաս հասուցին։

ՄԱՆԱՍԹԸՐԻ հանրային անդորրութիւնը ու կարգ ու կանոնը անգամ մը եւս ապահովելու համար, գըտնուածներուն վրայ 160 հեծեալ և 390 հետևակ զինուոր, ինչպէս նաև 10 ոստիկան և 6 գոմիսէր ալ աւելցնելու մասին տրուած կայս. հրամանին համաձայն, ընտրութիւնները սկսան կատարուիլ, նահանգին երիտասարդ ու կոյտառ այրերուն մէջէն։ 160 հետեւակազօրք որոշուեցան արդէն ու մէկ քանի օրուան մէջ միւսներն ալ պիտի որոշուին։

ՌՈՊԷՐԹ-ՔՈԼԷՃ.—Ցունաց Ս. Պատրիարքը, կիրակի օրը, Պէպէք երթալով այցելեց Ռապէրթ Քոլէճ։

ԼՐՏԵՍ.— Սոֆիայի ոստիկանութիւնը, մարդ մը ձերբակալեր է, որուն վրայ կը կասկածէր իբրեւ լըրտես։ Այդ անձը ինքզինքը իբրեւ «Պոլ-կարիա» ապահովագրական ընկ. թեան ներկայացուցիչ կը հաւատցնէր։

ԻՏԱԼԻՈՅ դեսպանը կիրակի օրը, Օրթագիւղ գնաց և այցելութիւն տուաւ Ս. Էկզարքին, որ նոյն օրը, փոխադարձ այցելութիւն տուաւ Աւստրիոյ, Անգլիոյ, Ֆրանսայի ու Իտալիոյ դեսպաններուն և Պարսից դեսպանատան գործակատարին, շնորհակալութիւն յայտնելով իր յոբելեանին առթիւ եղած շնորհաւորութեանց համար։

ՄԱՀԱՑՈՒՑԱԿ.— Ապրիլ 29էն մայիս 6 կ. Պոլսոյ ու արուարձաններուն մէջ պատահած մահերու թիւն է 216, որոնց 1ը՝ կեղծմաշկէ, 1ը՝ կարմրախտէ, 2ը՝ հարսանիթէ, 8ը՝ թիֆոյէ, 21ը՝ շնչօղական գործարաններու հիւանդութիւններէ և միւսները զանազան ախտերէ։

ԱՐԿԱԾ.— Մախսուսէի շոգենաւ մը որ կիրակի օր ժամ ութուկէսին Մեծ Կղզիէն կու գար, երբ Սէրայ Պրունի առջեւ հասաւ, ծխնելոյզին տակի փայտէ ծածկոյթը բռնկեցաւ, բայց կարելի եղաւ շուտով առաջքը առնել։

ՄԵՔԵՆԱՅԻ ԽԱՆԳԱՐՈՒՄ.— Մախսուսէի «Նիւզհէթիէ» շոգենաւը, առջի առտու որոշեալ ժամանակին Գալամըշ չհասաւ, վասն զի Ճատը Պոսթանի առջեւ մեքենայի խանգարում մը ունեցած էր։

ՀՐԴԵՀ.— Գուզկունճուքի մէջ կիրակի օրը, երկու փայտաշէն խանութներ հրդեհ ծագելով երկուքն ալ այրեցան, ինչպէս նաև իրենց կից գտնուած տան մէկ փոքր մասը։

ՈՃԻՐ.— Թէքիրտաղի շրջականներէն Թահիր անուն անձ մը որ ոչխար ծախելու համար քաղաք եկած էր, մսավաճառի մը հետ վէճի բռնուելով, մըսավաճառը խոշորկեկ քար մը զարկած է խեղճ Թահիր աղային գլխուն, որ իր արիւնլուայ վիճակին մէջ չդիմանալով ցաւերուն մեռած է քիչ ետքը։

Ոճրագործը որ կը փախչէր ձերբակալուեցաւ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ ձերբակալեց Հասան անուն այն անձը որ անցեալները իր կինը սպաննած էր դանակի հարուածներով։

Հասան ըսեր է թէ իր կնոջը հետ միշտ կռիւներ ունեցած է, և թէ քանի օրէ ի վեր կարգուած էին։

Առջի իրիկունը տուն երթալով կինը մերժեր է զինքը ընդունիլ ըսելով թէ թող երթայ դրամ վաստկի ու ետքը գայ։ Ասոր վրայ բռնի մտնել ուզեր է, սակայն կնոջը «կրակ կայ» պոռալուն վրայ, առանց բան մը ըսելու հեռացեր է տունէն։

ԼԷՄԱՆ ՀԱՆԸՄԻՆ ԴԱՏԸ

«Մանզումէ»ի ընթերցողներ կը յիշեն անշուշտ այն եղերական մահը որով վերջ տուաւ տարաբախտ Լէման հանըմ իր կեանքին։ Հանգուցեալը պատուաւոր բժիշկի մը ուսեալ և գեղեցիկ աղջիկն էր որ, գիւղագնացութեան մէջ կը հանդիպի Թուրշուճիի մը վայելչադէմ տղուն, որուն սիրտ կուտայ, առանց մտածելու ճանչնալու անոր զարգացման ու դաստիարակութեան աստիճանը և հուսկ ուրեմն, հակառակ ծնողացը ընդդիմութեան, կ'ամուսնանայ այն ունեւոր Թուրշուճիին տղուն հետ։

Օրեր կ'անցնին, սիրոյ առաջին բոցերը կը մարին, իրականութիւնը աւելի բացորոշ կը պարզուի և թշուառ աղջիկը կը տեսնէ որ սխալ ընտրութիւն մը ըրած էր դաստիարակութենէ զուրկ մէկու մը սիրտ տալով, ո՛չ իրարու խօսք կը հասկնային, ո՛չ ալ զիրար կը սիրէին։ Ամուսինը Լէման հանըմի հետ խօսիլն ալ դադրեցուցած էր, գուցէ աւելի անոր համար որ փափուկ կնոջ մը հետ խօսելու ձեւերէն ու վարժութենէն ալ զուրկ էր։

Իրիկուն մը Լէման հանըմ, ամուսնոյն սենեակը կը դիմէ և կը թախանձէ որ քիչ մը խօսակցին, իսկ անիկայ ընդհակառակը աչէն ձախ կը դառնայ ու կը խորթայ, փափկասիրտ տիկինը այլեւս չկրնալով դիմանալ այսչափ հոգեկան վիշտերուն, կ'առնէ վեյհարուածեանը ու անձնասպան կ'ըլլայ։

Զոհին հայրը հիմա կ'ամբաստանէ փեսան թէ, ա՛ն՝ սպաննած է Լէման հանըմը և թէ՛ աղջկանը վերագրուած անձնասպանութեան զրոյցը չինծու է և էրկանը կողմէ յերիւրուած, ոճրագործութիւնը ծածկելու խորամանկութեամբ։

Եղեռնադատ Ատեանը երէկ ժամը հինգ ու կէսին առաջին անգամ ըլլալով սկսաւ այս սրտաճմլիկ դատավարութեան, որուն նախնական թուղթերը կարդացուեցան և դատավարութիւնը առաջիկայ մայիս 29ին յետաձգուեցաւ մանրամասնութիւնները յառաջիկային պիտի հաղորդենք։

ՆՈՐ ՀՐԱՇԱԳՈՐԾՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ԱՐՄԱՇԻ ՄԷՋ

Ալթը-Մէրմէրի հրաշքներէն ետքը՝ նոր հրաշք մըն ալ Արմաշ տեղի կ'ունենայ, յար և նման Ցայտնութեան տեսիլքին, այնպէս որ հոն ալ ժողովուրդը ու միաբանութիւնը փութացեր են երթալ հրաշքին վայրը։ Ծանօթ եկեղեցականէ մը հասած նամակին մէջ սապէս կը նկարագրուի այդ հրաշագործութիւնը.— «Պէնկիլիկճի պապա Անդրանիկ անունով մարդու մը տանը մէջ Աւագ շաբթուն, երբ կին մը ծեփ կ'ընէր օճախին չորս դին, պատին վրայ դէմքեր կը տեսնէ, որոնցմէ ոմանք չաթալ թագ դրած, ոմանք սաղաւարտ, ուրիշներ գլխաբաց կ'երեւին, նոյնպէս հրեշտակ մը փող ի բերան։ Կինը մէկէն ի մէկ կը սոսկայ ու նորէն կը ծեփէ եւ երեք անգամ կը կրկնուի այս տեսիլքը, ա՛լ աւելի փայլուն կերպով։ Վերջապէս ամբողջ ընտանիքը կը տեսնեն այս երեւոյթը, յետոյ դրացիները, բայց ո՛չ մէկուն կը զրուցեն իրենց վախէն։ Անցեալները ամբողջ գիւղին մէջ տարածուեցաւ այս բանը. ու այդ օրէն ի վեր տան դուռը գիշեր ցերեկ չէ գոցուած, մինչեւ անգամ Խասգալէ և ուրիշ տեղերէ հոն կը դիմեն։ Նոյն իսկ վանքի միաբաններ և ուրիշ անձեր հոն դիմեցին, ու տեսնելով այդ դէմքերը, անոնք ալ հաւատաքով ետ դարձան։ Ապրիլ 28ի կիրակի օրը մատաղներ կը կտրեն այդ տունը, և նոյն իսկ ամէնէն անտարբեր գըտնուողներն ալ ականատես և ականջալուր կ'ըլլան։ Դուրեան Սրբազան քարոզ խօսեցաւ և այս երեւոյթին առթիւ յիշեց հրեշտակներն ալ որոնք հին ատեն մարդոց երեւցած են այլ և այլ կերպարանքով, որով կ'ուզէր հաստատել ժողովուրդին հաւատքը։ Տակաւին կիներ, մանուկներ և ուրիշ շատեր աղօթքով ու լացով կ'երթան կը մօտենան այդ խորհրդաւոր օճախին։» Այս հրաշքին հետ կը յիշուի այն պարագան թէ, ասկից տարի մը առաջ խենթեցող կին մը տեսիլքներուն կարգին մէջ ըսեր է թէ, այդ տանը առջեւ սեւ ոչխարի գառ մը զոհուի։ Հիմա զէթ հարիւրէ աւելի անձեր այսպէս կը պատմեն։ (Արեւելք)

ԲԱՐԻԶԻ ՊՈՐՍԱՆ
BOURSE DE PARIS

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ
20 Մայիս 1902

Ֆրանս. 3%	(3% Français)	101 05
Ռէժի	(Tab. Turcs)	322 —
Գօնսօլիտ.	(R. Turque D.)	26
Երկաթուղի	(Lots Turcs)	111 75
Պանք. Օթթ.	(Banque Ott.)	565
Թրանսվալ	(Transvaal)	157 —

ԳՈՒՄԳԱՓՈՒԻ ԱՂՔԱՏԱԽՆԱՄԻՆ ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՄԸ

Ցառաջիկայ կիրակի, մայիս 12, Գումգաբուի Աղքատախնամը ի նպաստ իր չորս թաղերու աղքատ և հացակարօտ հիւանդներուն, թատերական չքեղ ցերեկոյթ սարքած է Բերայի Թաղապետական թատրոնին (Թէփէ Պաշի) մէջ։

Սոյն թատերական ներկայացումին հսկելու համար յատուկ մասնախումբ մըն ալ կազմած է, Տիգրան էֆ. Տ. Ներսէսեանի նախագահութեամբ։

Արդարեւ մեր ազգասէր ժողովուրդին համար առիթը յարմար է գթութեան գործի մը նպաստելու, և անոր անոյշ հոգեկան հրճուանքներուն հետ՝ հայ սիրուած դերասանապետը՝ Մնակեան էֆ.ն, իր ամէնէն գեղեցիկ մէկ խաղին, ՃԵՐՈՒՆԻ ԴՈՒՆԱՊԱՆԻՆ մէջ անգամ մը եւս մօտէն լսելու հաճոյքն ալ պիտի վայելեն։ Կ'արժէ ուրեմն որ մեր քարոզիչներուն այնքան գլուխ ուռեցնող բարոյականով լեցուն խրատներէն դուրս, թատրոնին ալ իրապէս բարոյական խրատները լսենք, երբ մանաւանդ այնքան քիչ անգամներ առիթ կ'ունենանք թատրոն երթալու։

Սոյն թատերախաղը որ իր մանուածապատ ճոխութեամբ և գեղեցիկ պարունակութեամբ մեծ ընդունելութիւն գտած է շատ տեղ, աներկմիտ ենք թէ մեր հասարակութենէն ալ արժանապէս պիտի գնահատուի. մանաւանդ երբ Աղքատախնամի Տնօրէն Խորհուրդը և կարգադիր յանձնախումբը պիտի ջանան այս ներկայացումը թէ փայլուն ցերեկոյթի մը վերածելու և թէ հանդիսատեսները հանգիստ վիճակի մը մէջ գնելու համար։

Ինչպէս յայտնի է, Գումգաբու աղքատիկ թաղ մը ըլլալով, սոյն Աղքատախնամը այդ թաղին մէջ 16 տարիներէ ի վեր շարունակ, յաջողած է, իբրեւ թաղին երկրորդ Նախախնամութիւնը՝ ամէն տարի հազարաւոր հիւանդներու պէտք եղած բժիշկը, դեղը և սնունդը հայթայթել անխտրաբար, միմիայն ժողովրդային համեստ նուէրատուութիւններով. հետեւաբար այս անգամ եւս իրաւունք ունի յուսալու, որ մեր բարեսէր հասարակութիւնը քաջալեր հանդիսանալով սոյն ներկայացման, չպիտի մերժէ զրկուած տոմսակները, որուն արդիւնքը սահմանուած է ընդարձակ թաղի մը բազմաթիւ աղքատներուն կենսական պէտքերը հոգալու։

ԱԶԳԱՅԻՆ

Կրօնական Ժողովը երէկ իր սովորական նիստը գումարեց նախագահութեամբ Տ. Գրիգորիս արքեպիսկոպոս Ցովհաննէսեանի. Ժողովականներէն ներկայ էին Տ. Վահրամ և պատ. փոխ. Տ. Գաբրիէլ եպիսկոպոսներ, ինչպէս նաեւ զոյգ Սեթեան և Սանտալճեան աւագ քահանաները։

Ա. Չմշկածակի առաջնորդ Կորիւն Վ., մասնաւոր գրութիւն մը խնդրած ըլլալով, որոշեց միջոցներ ձեռք առնել վերադարձնելու համար Չմշկածագի և Չարսանճագի մէջ գտնուած լքեալ կիներու ամուսինները. Ժողովը արժան դատեց նախ գրով տեղեկանալ առաջնորդէն թէ ո՛րոնք են այդ կիներուն ամուսինները և թէ քանի՞ տարիներէ ի վեր բացակայած և թէ ինչ պատճառաւ չեն օգներ իրենց կիներուն։ Բ. Պոլատուրի ազգայիններէն 20 տարի առաջ յունական ծէսով ամուսնացած Կարապետ Ցարութիւնեան անուն անձը իր ընտանիքով և զաւակներով վերստին Հայոց եկեղեցիին դառնալու փափաք յայտնած ըլլալը տեղւոյն Տ. Գաւիթ քահանային կողմանէ ծանուցուած ըլլալով՝ Ժողովը որոշեց գրել յիշեալ քահանային թէ, այդ խնդրոյն կարգադրութեան մասին պէտք էր դիմել, ըստ օրինի, իր վերաբերած Էնկիւրիի վիճակին առաջնորդին։ Գ. «Մանզումէի Էֆքեար» լրագրոյ մէկ թիւին մէջ Տիվրիկի Կասմա գիւղի Տ. Մովսէս քահանային նկատմամբ հրատարակուած անուանարկիչ թղթակցութիւնը, տեղւոյն հասարակութենէն ստորագրուած բողոքագրով մը հերքուած ըլլալուն, Ժողովը որոշեց հարկ եղածը տեղեկացնել այն խմբագրութեան։ Դ. Գաւթամօնիի վիճակին պատկանող Սինոպի Գօյլիւ գիւղացիք, ճամբու հեռաւորութեան պատճառաւ խնդրած ըլլալով՝ Սամսոնի հոգեւոր իրաւասութեան ներքեւ մնալ, Ժողովը ինչ ինչ առարկութիւններով մերժեց այդ առաջարկը, սակայն հաւանեցաւ անոնց ներկայացուցած երկու քահանայացուներու ձեռնադրութեան։ Ե. Վախճանեալ Ցակոբ Պատրիարք՝ կենդանութեանը իր գերեզմանը Իւսկիւտարի եկեղեցւոյ շրջափակին մէջ յատուկ գերեզմանաքարով մը պատրաստել տուած և ապա ինք Ս. Երուսաղէմի մէջ վախճանած ըլլալով՝ վերջը նոյն պարապ գերեզմանին մէջ ամփոփուած է պատրիարքական՝ տեղապահ Տ. Արիստակէս եպիսկոպոսի մարմինը և գերեզմանաքարն ալ անոր վրայ զետեղուած, արտօնութեամբ Ներսէս Պատրիարքի. և որովհետեւ ցարդ այդ գերեզմանաքարը ո և է արձանագրութիւն մը չէ ունեցած իր վրայ, Իւսկիւտարի Թաղ. Խորհուրդը խնդրած էր Պատրիարքարանէ հարկ եղած յիշատակարանը գըրել տալ անոր վրայ, որու ծախքն ալ յանձն առած է բարեսէր ազգային մը, Ժողովը որոշեց արտօնել այդ արձանագրութիւնը, պայմանաւ որ յիշեալ գերեզմանաքարին վրայ քանդակուած կոնքերուն պատկերը ջնջուի։

Զ. Տիարպէքիրի առաջն. փոխ. Տ. Ցովհ. քահանայ 62 տարեկան ծերունիի մը 23 տարեկան աղջկան մը հետ ամուսնանալը, և էրիկին անկարութեան պատճառաւ աղջկան ցարդ կոյս մնացած ըլլալը ծանուցած ըլլալով, որոշուեցաւ յանձնարարել տեղին առաջնորդին թէ այս բանը վերջնապէս ստուգելէ ետք չեղեալ համարէ այդ ամուսնութիւնը և արտօնէ աղջկան նորէն ամուսնութեան։ Է. Ժողովը նոյնպէս արտօնեց կին մը նորէն ամուսնանալու, որուն առաջին ամուսնութիւնը համաձայն պարագաներու մէջ տեղի ունեցած էր։ Զբաղեցաւ նաև կարգ մը ուրիշ ամուսնական խնդիրներով։

—Ի նպաստ գաւառի որբանոց— արհեստանոցներու «վասն Մանուկ Ցիսուսի» անտուկին համար 40 ոսկի հանգանակեր է Բերայի Տ. Գրիգոր քհն. Ճէպէճեանը, մայրաքաղաքիս զանազան բարեսէր անձերէն։

Շամտանճեան եղբարք ևս միեւնոյն նպատակին համար 6 ոսկի զրկած են Ս. Պատրիարքին։

— Ցառաջիկայ կիրակի Երեւման Խաչի տօնին առթիւ, Ս. Պատրիարք Հայրը հրաւիրուած է պատարագելու թէ Մայր Եկեղեցւոյ դպրաց դասէն և թէ Գուրու—Չէշմէի Թաղ. Խորհրդէն կողմանէ՝ տեղւոյն եկեղեցիին տօնախմբութեան առթիւ։ Ասոր համար երէկ Թաղ. Խորհուրդը առաջնորդութեամբ Գրիգորիս արքեպիսկ. Ցովհաննէսեանի Ս. Պատրիարքին ներկայանալով անոր հաւանութիւնը ստացաւ։

—Վարդան էֆ. Բիրէճեան՝ ի յիշատակ իր ննջեցեալներուն 1901 սեպտեմբեր ամիսէն ի վեր ամէն երկուշաբթի առաւօտ Գալֆաեան Որբանոցի Որբուհիներուն նախաճաշին համար 5 ոսկեան օսմ. կաթ սահմանած է։

—Լեւոն էֆ. Ցովհաննէսեան ևս իր վաղամեռ ամուսնոյն յուղարկաւորութեան առթիւ փոխան ծաղկեպսակի 2 օսմ. ոսկի նուիրած է Գալֆաեան Որբանոցին։

—Կը լսենք թէ Բերայի Բագրատունեան երկու վարժարաններէն մէկը Գում—Գաբուի թաղը փոխադրելու պատրաստութիւն կը տեսնուի։

—Ս. Պատրիարքը Ֆրանսական դեսպանատունը երթալով Մարթինիքի աղէտին առթիւ իր ցաւակցութիւնը յայտնեց դեսպան Պ. Քոնսթանի։ Դեսպանը իր շնորհակալութիւնները յայտնեց Ս. Պատրիարքին։

—Խարբերդի պատր. փոխ. Տ. Եզնիկ Ծ. Վ. Գալփագճեան, Բաղէշի առաջնորդ ընտրուած է տեղին Գաւառ. Ժողովէն։

—Կը լսենք թէ Իզմիրի առաջնորդ Տ. Մելքիսեդեկ եպիսկ. Մուրատեանց օդափոխութեան պատճառով մայրաքաղաքս գայ։

—Համբարձման տօնին յաջորդ կիրակին Ս. Պատրիարքը հրաւիրուած է Ալեմտաղըի եկեղեցին պատարագելու։

—Այտընէն, Տ. Մկրտիչ քհնյ. Զըլլաթեան, վերստին խնդրած է Ս. Պատրիարքէն, զինքը հոգեւոր հովիւ կարգել Սէլանիկի վիճակին։

—Բազմարդիւն և ծանօթ գաղղիագէտ Կիւմիւշեան Մկրտիչ էֆ. Սամաթիոյ Նորընտիր Թաղ. Խորհուրդին անդամներուն խնդրանքով, վերստանձնած է նոյն Թաղի երկսեռ վարժարաններու Ֆրանսերէնի դասերը։

—Բերայի քարոզիչ Գեր. Տ. Հմայեակ Սրբազանի վրայ, երէկ վիրաբուժական գործողութիւն մը կատարեցին Տօքթ. Թորգոմեան և Զարդարեան էֆէնտիները։ Ն. Սրբազնութիւնը կը տառապէր ուռէ մը որ աջ ուսին վրայ ելած ու մեծցած էր միջակ նարինջի մեծութեամբ. յարգելի բժիշկները կատարեալ ճարտարութեամբ հանեցին ուռը և անհրաժեշտ խնամքները մատուցանելէ ետք տասը հինգ օրուան համար հանգիստ պատուիրեցին Սրբազան հիւանդին։

Արագ ապաքինութիւն և կատարեալ բուժում կը մաղթենք Ն. Սրբազնութեան։

ԱԳՇԷՀԻՐԷ ՀԵՏԵՒԵԱԼ ՀԵՌԱԳԻՐԸ ՀԱՍԱԾ Է ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆ

1902 մայիս 2

Եկեղեցապատկան գործերէ ծագում առած անհամաձայնութիւնը դեռ կը շարունակուի. այս առթիւ Ձեր Սրբազնութեան մատուցուած բազմաթիւ աղերսագիրներով երբ եկեղեցապատկան գործերու կանոնաւորութիւնը կը հայցէինք, զարմանքով կարդացինք «Մանզումէի Էֆքեար»ի մէջ թէ, Իզմիրի Ս. Առաջնորդը տեղեկագրած է որ անհամաձայնութիւնները վերցեր են և կանոնաւորութիւնը Ագշէհիրի եկեղեցապատկան գործոց մէջ հաստատուեր է։ Թախանձագին կ'աղերսենք հաճեցէք արժանը տնօրինել։

Կարդալ Դ. երեսի ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԱՅՏԵՆ

ՔԱՐՏՈՒՂԱՐ

Երիտասարդ մը հմուտ հայերէն, ֆրանսերէն և անգլիերէն լեզուաց և տոմարակալութեան և որ գործի մէջ գտնուած է, պաշտօն կը փնտռէ առեւտրական տան մը մէջ իբրեւ [illegible] կամ այցելու գրագիր —խիստ չափաւոր վարձատրութեամբ կը գոհանայ։ Դիմել Մէրճան Զարչըսի Մարգարեան գրատունը։ 5—10

"ՀԵՌԱՏԵՍ ԽՄԲԱԳՐԻՆ,,

Առատուն թերթի մը քարեխա քրոնիկագիրը իր ... հատուածը խմբագրելէն վերջը, մեր ըրած դիտողութիւններէն իրար անցած, այս անգամ ալ նիզր անոր վրայ տարբեր յաւելուած մը կ'ընէ, և բուն խնդիրը մէկդի կը թողու, չուրջը միայն յածելու համար։ Նախ ըսենք թէ առանձգակամութենէ ձեռնածութիւն՝ միջոցը քայլ մըն է միայն, և երբ թաղային գործերու վրայ խօսուած ատեն առանց գիտակցութեան կամ որոշ ըմբռնումի՝ սատրիկ յաւակնութիւն մը ցոյց կը տրուի, մարդուն արդահատելը կուգայ այս կարգի վիճակներու վրայ։ Աւելորդ է ըսել թէ, Գատըգիւղի Թաղ. Խորհուրդներու ընտրութեան պարագաներուն մասին կարծիք յայտնելու ատեն այս ինչ նամակագիրէն երկու բառ և այն ինչէն զրոյց մը լսելով և զանոնք իրար կարկտելով սիւնակ լեցնելը գործ չէ, (պարագայ մը որուն մեր ակնարկած խմբագիրը սովորութիւն ունի նեղը մնացած ատեն դիմելու) ո՛չ ալ աւելի կամ պակաս կարեւորութիւն ունեցող անձնական ենթադրութիւններ մէջտեղ նետելը և զանոնք իբր բանգէտ և «Հեռատես Խմբագրի» դատողութեան արդիւնք՝ ընծայել տալ յաւակնիլը։ Բայց ինչ որ ամէնէն աւելի զարմանք և ծիծաղ կը շարժէ, փաստաբանելու այս ձախող դրութիւնը չէ՛, այլ այն հրաշալի տրամաբանութիւնը ուր, պարզապէս ըսելու համար թէ «Գատըքէօյցիներէն մեծ մաս մը իրենց թաղին վիճակը դեռ չեն ուսումնասիրած», «միամիտը, դպրոցականը, բանասիրական հաւաքածուն, (՞) Աղեքսանդրիոյ Թաղ. Խորհուրդը» և դեռ չեմ գիտեր որ՛ոնք օգնութեան կը կոչուին, ամենատղայական պարապ խօսքի մը մարմին տալու համար։ Մենք մեր խօսքն ալ, մեր դիտողութիւններն ալ, մեր հայեացքներն ալ կարելի եղածին չափ լրջօրէն ներկայացնելու եղանակը շատ լաւ գիտենք և այս ինչ կամ այն ինչ խմբագիրը չէ՛ որ իր չորս պատերուն առանձնութեան մէջէն պիտի կրնայ այս մասին մեզի բան մը սորվեցնել։

Խնդիրը ան է որ Գատըգիւղցին օրինաւոր Թաղական Խորհուրդ մը ունենալու փափաք մը կը սնուցանէ այս պահուս, նկատելով որ Թաղին գործերը՝ գործէ չհասկցող առժամեայ մարմինի մը ձեռքին տակ ճղակոտոր կ'ըլլան և ասոր դարման մը կ'սպասէ, առժամեայ մարմիններու երեսէն արդէն խէր չտեսնելուն համար։ Ինչպէս արդէն ըսինք, Թաղեցին իր փորձառական դասերը քաղէլով ընտրուած Թաղ. Խորհուրդներու պաշտօնավարութեան եղանակներէն չուսաւ այնքան, որքա՛ն այն առժամեաներէն որոնք այսօր կան, վաղը չկան։ Հետեւաբար մեր բասեը խեղաթիւրելով նիլել պոռալը թէ «սակայն այս դասերը ե՞րբ առնուեցան. ո՞չ ապաքէն քուէարկութեամբ ընտրութիւնը դեռ մօտերս տեղի ունեցաւ», պարզապէս թեթեւութիւն պիտի ըլլար։ Այդ թերթին խմբագիրը կրնայ «անձերը և իրերը դատելու բաւական կարողութիւն» ունենալ և կրնայ «հարկաւ (՞՞) որ և է նամակագիրէ մը աւելի լաւ տեսնել Թաղ. գործերու ընթացքը»։ Զենք նախանձիր. այլ ընդհակառակն իր վառ երեւակայութեան հանդէպ մեր կը խոնարհինք։ Միայն թէ, երբ խնդիրը Գատըգիւղի Թաղականութեան վերաբերի, կը վախնանք որ ինք իր վրայ դրած յոյսերը չարդարացնէ։ Գատըգիւղի Թաղային գործերուն վիճակը մենք ուսումնասիրած ենք արդէն պէտք եղածէն աւելի, կամ որ նոյնն է՝ հոգեբանօրէն, և եթէ այսօր օրինաւոր Թաղ. Խորհուրդ մը գործի գլուխ տեսնելու տրամադրութիւն կայ, ատիկայ ուղղակի արդիւնք է Թաղեցիին՝ ընդ փոյթ իրերու անախորժ ընթացքի մը վերջ տալու բաղձանքին։ Ահա մեր ըսել ուզածը։ Ուրեմն նորէն կը կրկնենք. փափաքելի է որ Թաղէն չեղող մարդեր իրենց խելքը չհասած խնդիրներու մէջ քիթ չխոթեն, ըլլա՛ն անոնք «Հեռատես Խմբագիրներ» կամ խրատատու քրոնիկագիրներ, որոնց ո՛չ ակնոցին պէտք ունինք, ո՛չ ալ խորհուրդին։

Գատըգիւղ ԹՂԹԱԿԻՑ
6/19 մայիս 1903

ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ՄԱՐԹԻՆԻՔԻ ԱՂԷՏԸ

ԲԱՐԻԶ, 19 մայիս.— Ամէն կողմէ հանգանակութեան գումարները կը հասնին Մարթինիքի արկածեալներուն համար։ Բազմաթիւ նաւեր ամէն օր պաշար ցամաք կը հանեն։ Բէլէ լեռը միշտ բորբոքած է։

ԼՈՆՏՈՆ.— «Նիւ-Եորք-Հէրըլտ» կ'ըսէ թէ, Սէն-Վէնսանի խառնարանին հին բերնին մէջ գտնուած լիճին ջուրերը մայիս 5էն սկսեր են դուրս ցայտել։ Երկու օր վերջը հրաբուխին գործած աւերումներուն վրայ աւելցեր են նաեւ երկրաշարժի ցնցումները։ Մայիս 7ին հրաբուխէն ծուխի սիւն մը բարձրանալով մինչեւ կէս գիշեր շարունակեր է. առաւօտ կրակ ժայթքեր է. յետոյ նորէն ծուխի սիւն մը բարձրանալով, քիչ վերջը ժայթքումը դադրեր է։ Կէս օրին հրաբուխին երեք բերաններէն սկսեր է լաւա վազել՝ վեց թեւի բաժնուած։ Հրաբուխը երեք ժամ բորբոքած մնացեր է՝ բոցերու մէջ։ Ուրբաթ գիշեր մինչեւ առաւօտ ստորերկրեայ որոտումներ իմացուեր են։ Չորեքշաբթի օրուան բորբոքումին ատեն այնքան թանձր մուխի սիւներ բարձրացեր են, որ գիշերուան պէս մթներ է։ Ծծումբի կծու հոտ մը կար և քարի ու հողի անձրեւ կը տեղար։ Օդին մէջ երեւցող անթիւ ու անհամար բոցեր աւելի կը սաստկացնէին երկրաշարժի ցնցումներուն, լաւաներուն և քարի անձրեւին ազդած սարսափը։ Հովին ուղղութեանը տակ գտնուած տեղերը չորս ոտք թանձրութեամբ մոխիրի ու լաւայի տակ մնալով ամէն բան բնաջինջ եղեր է։ Գետերը ու գետակները չորցեր են։

ՆԻՒ-ԵՈՐՔ.— Սէն-Վէնսանէն կը գրեն թէ հրաբուխի ժայթքումը ինը օր տեւեր է։

ՍԷՆ-ԹՈՄԻՆԻՔ.— Հոլանտական շոգենաւ մը Մարթինիքէն հոս հասաւ. ճամբան մարդու բազմաթիւ դիակներ տեսեր է որոնք ծովին վրայ կը ծփային։

ԼՈՆՏՈՆ.— Սէն-Վէնսանի մէջ հրաբուխի բորբոքումը կը շարունակէ, որով դեռ անկէ չհեռացած բնակիչները ահ ու դողի մէջ են։ Կղզիին հիւսիսային կողմը բնակիչները ամբողջովին բնաջինջ եղած են. բուսականութիւնը որ նշանաւոր էր, փճացած է։ Հրաբուխին շարունակելուն այնքան վախ կայ որ Անգլիոյ կառավարութիւնը բնակիչները պիտի հեռացնէ։

ՊԵՏԵՐՍՊՈՒՐԿ.— Ռուսիոյ կայսրը Նախարարութեան տիտղոս տուաւ արտաքին գործոց նախարար Լամստորֆի կոմսին։

ՊԷԼԿՐԱՏ.— Փոխառութեան ծրագիրը մերժող քուէարկութենէն ետքը, Աղեքսանդր թագաւորը անմիջապէս պաշտօն յանձնեց Պ. Բաչիչի՝ կազմել նոր նախարարութիւնը։ Պ. Բաչիչ ընդունեց։ Փոխառութիւնը էական մասը պիտի կազմէ նոր դահլիճին ծրագրին։

— Ստոյգ լուրի մը նայելով Սերպիոյ նոր նախարարութիւնը սապէս պիտի կազմուի.— Պ. Բաչիչ՝ նախագահ ու ելմտական նախարար, Պ. Անտրէ Նիքոլիչ՝ արտաքին գործոց, Պ. Սթէվօչար Միլօշավլէվիչ՝ ներքին գործոց, Պ. Տրակոթէն Սթամէնքովիչ՝ դատական և Պ. Վասիլ Անթոնիչ՝ պատերազմական։

ՎԻԷՆՆԱ.— Աւստրիոյ Երեսփ. Ժողովը շաբաթ օրը պիտի աւարտէ ելմտացոյցին վիճաբանութիւնը։

ԼՈՆՏՈՆ.— Այսօր առնուած լուրերու նայելով Վէրէնիկինկի մէջ Պոէրներուն խորհրդակցութիւնը քանի մը օր պիտի երկարի։ Կ'ըսուի թէ Պօթա զօրավարը նպաստաւոր խօսեր է՝ հաշտութիւնը ընդունելու մասին։ Տէվէթ կը հակառակի։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ ՀԵՌԱԳԻՐՆԵՐ

ԼՈՆՏՐԱ, 20 մայիս.— Անգլիական կառավարութիւնը դադրեցուցեր է ձիի գնումը Ամերիկայի Միսսուրիի նահանգին մէջ։

—Սէն-Վէնսանի մէջ ահռելի խեղճութիւն կը տիրէ։

ԲԱՐԻԶ.—Վաշինկթոնէ կը հեռագրեն թէ Ամերիկայի Թէնէսսէ նահանգին Քնօքսվիլ քաղաքին հանքերուն մէջ ծագած հրդեհին միջոցին՝ 300 գործաւոր այրեր են։

—Ամերիկայի Թէքսասի նահանգին Կօլեատ քաղաքին մէջ ահռելի մրրիկ մը ծագեր է։ Վիրաւորներուն թիւը 100ը կ'անցնի։

—Ֆօռ տը Ֆրանսէն կը հեռագրեն թէ մոխիրի անձրեւը դեռ կը շարունակէ տեղալ։

ՍԱՐՐԱՖԻՑԷ
ԳԱԼԱԹԱ ՊՈՐՍԱՍԸ

Եսհ. Ուսմ. տիւն ազգ. գար.		28—07
» »	էն եիւքսէք	28—08½
» »	էն աշաղը	28—05
Ռումէլի շըմէն. աքչմ. գընտ.		111—
» »	էն եիւքսէք	110—
» »	էն աշաղը	110—¾

ԿԱՐԵՒՈՐ ՀԱՑԷ

ՏՈՔԹ. Վ-Մ. ՀԻՆԴԼԵԱՆ

ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ

Ի դիւրութիւն իր հեռաւոր թաղերու յաճախորդաց, դարմանատունը փոխադրած է Թիւնէլին մօտ՝ ԲԷՐԱ, Մեծ Փողոց, Թիւ 454, Ռուսական հիւպատոսարանին կից՝ նոր աբարթըմանը, ուր ըստ առաջնոյն՝ կ'ընդունի ամէն օր կէս օրէն մինչեւ ժամ 5 (Ը.Ե.)։

Առաւօտները կը շարունակէ ընդունիլ իր բնակարանը ԻՒՍԿԻՒՏԱՐ, ինչպէս նաեւ Դշ. և Շբ. առաւօտները ի Գումգաբու. Զարիֆեան դեղարանը։

1—25

ԻԼԱՆ

Վիւզէրաի Սալթանաթը Սէնիյէտէն Մէարիֆը ումումիյէէ նազըրը սապըգը մէրհում Զիւհտի բաշանըն գըսմէթը աքէրիյեէ մահքէմէսի մարիֆէթի իլէ Թահրիրինէ միւպաշէրէթ խուլէն էմվալը մէթրուքէսի՝ մահը հալը արէպինին օն պէշինճի ճումաա կիւնինտէն իթիպարէն պէհէր բազար վէ ճումաա կիւնլէրի լիրաի Օսմանի 108 ղուրուշ բէշին ագճէ իլէ պիլմիւզաէէտէ ախէրէ պէյ խուրլէճէէրինտէն Թալիպ օլանլարըն էեվմը միւզաեէտէյէ միւշարիլէյհին Գօսգաագ վագը գօնագլարընտա հազըր պուլունմալարը իլան օլունուր։

7 սէֆէր 1320 3—2

Պէչ միլիմէթրօ Թիմուր Թէլ ,64000 4 միլիմէթրօ Թիմուր Թէլ 116000, իքի միլիմէթրօ պրօնզ սիլսիլէթիլ 3000, նըչատըր 10000, կէօզ Թաշը 2000, պանտ քեաղըտը 5000, Թիմուրը պէօնիւք մօտէլ իզօլաթէօր 3000, Թիմուրը օրթա մօտէլ իզօլաթէօր 23400, լէֆլանչէ զէնկի 15000, լէֆլանչէ գատէհի 4000, տանիէլ զէնկի 5000, տանիէլ վասըւրըա 5000, տանիէլ գատէհի 2000.

Պին իւչ եիւզ օն աէքիզ սէնէսի անպար վէ պազը խուլթուծը լազըմէսի իչուն միւպայէա օլունաճագ օլան պալէատէ միւֆրէտատ վէ նէվլէրի պէեան օլունան օն տէօրթ գալէմ էշեաի Թէլէկրաֆի մէվզըի միւնագասատա գօնըլաճաղընտան վէ ֆիաթլարը հատտը լաեըգընտա կէօրիւլաեիի Թագտիրտէ շէհրը հալը րումինին օն իւչինճի բազար էրթէսի կիւնի իհալէի էվվէլիյեէ վէ ֆէրատսը սալը կիւնի եիւզտէ պէչ Թէմինաթ իճրասը իլէ իհալէի գաթիէէլէրինին իճրասը մուգարրէր օլտուղունտան, էշեաի մէզքիւրէնին իթասընա Թալիպ օլանլարըն նումունէ վէ շէրաիթինի կէօրմէք վէ տահա զիեատէ Թաֆսիլաթ ալմագ իւզրէ էվվէլ էմրտէ եիւզտէ օն հիսասը իլէ Թէէմինաթը նագտիյէյէ վէ եախօտ Տէրսաատէ Թիճարէթ օտասը իլէ մուգավէլաթ մուհարրիրլիեինտէն մուսատտագ քէֆալէթը գավիյէէլէրինի համիլէն ճումաատան մաատա պէհէր կիւն Թէլէկրաֆ վէ Բօսթա նէզարէթի մէճլիսը իտարէսինէ միւրաճաաթ էյլէմէլէրի իլան օլունուր։

7 մայիս 1318

«ՄԱՆԶՈՒՄԷ»Ի ԳՈՐԾԱԿԱԼՆԵՐ

ԷՏԻՐՆԷ.— Մեր Մեծ. գործակալ Յովհաննէս Սիմոնեանէֆ.ի դիմելով կարելի է բաժանորդագրուիլ «Մանզումէ»ի։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐ

ՆՈՐ ԴՐՈՒԹԻՒՆ ՏՈՄԱՐԱԿԱԼՈՒԹԵԱՆ

ԴԻՒՐԻՆ, ԱՆՍԽԱԼ ԵՒ ԱՆՇՓՈԹ

Հաշուակալութեան այս նոր մեթոդը, կրկնատոմարի հիմերուն վրայ հաստատուած, երկարատեւ փորձերով պսակուած, ամսական փորձակշռի, տարեկան հաշուեկշռի, տոկոսաւոր և անտոկոս ընթացիկ հաշիւները հանելու և ամէն գործառնութեանց անհամեմատ դիւրութիւններ ընծայելով հանդերձ ժամանակի և աշխատութեան աներեւակայելի խնայում մը կը պարունակէ իր մէջ, այնպէս որ ամբողջ ամսուան մը աշխատութիւնը կարելի կ'ըլլայ մէկ ժամէն աւարտել։

Այս նորագիւտ մեթոդը վստահաբար կը յանձնարարուի սեղանաւոր, վաճառական, գործապետ, հաշուակալ «դրագիր դասակարգերուն, մէկ խօսքով ամէն անոնց որք հաշիւ ունենալու կամ բռնելու հարկին մէջ են։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐԸ 3-4 դասով միայն կարելի է սորվիլ, որու փոխարէն պէտք է վճարել միայն մէկ լիրա օսմ.։

Պէտք եղած բացատրութիւններն ու տեղեկութիւնները ձրի կը տրուին։

Դիմել, ամէն օր մինչեւ կէս օր, Ասեւտր. վարժարան. Բանկալթի, Հորպիյէ աղբիւրին դէմ։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐԻ Հեղինակ-Ուսուցիչն անձամբ կ'երթայ ամէն անոնց որք դիւրութիւն չունին վարժարան գալու։ Այս պարագայի մէջ իւրաքանչիւր այցելութեան համար մէկ մեճիտ պիտի վճարուի իբր ճամբու ծախք։

ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐԻ մասին գաւառներէն մեզ եղած հարցերուն հաճութեամբ կը պատասխանենք, եթէ նամակին մէջ դրօշմաթուղթ (փուլ) մը ծրարելու յօժարած ըլլան։

Դասերն ինչպէս և Թղթակցութիւնները կ'ըլլան Հայ. Օսմ. և Ֆրանս. լեզուներով։

Զօրաւոր յօգնութիւն չի պատճառելու համար ըսենք նաեւ թէ ԲԱԳՐԱՏՈՄԱՐը արդէն կրկնատոմարի դրութիւնը գիտցողներու'ն կը վերաբերի։

Տոմարակալութիւն սորվիլ փափաքողք մեր կիրակնօրեայ դասերուն կրնան հետեւիլ, որոնց վերսկսումը պիտի յայտարարենք ընդհուպ։

Հիմնադիր-Տնօրէն
Ասեւտր. և Լեզուագ.
վարժարանաց Բանկալթի.

8—30 ՅԱԿՈԲ ԲԱԳՐԱՏՈՒՆԻ

Տ՛ ԿԱԼԻՆՈՍ

ԿԻՉԼԻ ԽԱՍԹԱԼԸԳԼԱՐ ԹԱԳԻԳԸ ԽՈՒՍՈՒՍԻ

Կալաթատա Սանտըգճըլար ճատտէսինտէ 97 նումէրօլու Թէտավիխանէսինտէ խասթալարը գապուլ վէ Թէտավի իտէր։ Պէլ սօղուգլուղունուն էն չէտին վէ էն միւզմին հալինտէ վէ օնտան տօլաեը զուհուր իտէն պիր չօգ խորար եօլու իլլէթլէրինի միւչթէհիր պուլունան տօքթէօր ԿԱԼԻՆՈՍ՝ էն եէնի վէ ալէա ուսուլ իլէ, հիչ աղրը հիսս իթտիրմէքսիզին, ազ միւտտէթ զարֆընտա Թէտավի իտէր։ Թէրէտտիւտ իտէնլէրտէն՝ իւճրէթի խասթալըգլարընըն շիֆաըընտան սօնրա ալընաճագտըր։

ՖՐԷՆԿԻ Ղանէէթ եէնի վէ եվրօպատա Թաթպիգ օլունան սօն ուսուլ իւզրէ, Ֆրէնկի խասթալըղընը Թամ մուվաֆագըյէթլէ Թէտավի իտէր։ Հէր կիւն սաաթ 4տէն10ա գատար Կալաթատա Սանտըգճըլար ճատտէսինտէ, Գարագիւչ օթէլի գարշըսընտա ամպաճը տէնքեանը իւզէրինտէ, 97 ումէրօլու Թէտավիխանէսինտէ պուլունուր։

ԱՐԻՍ եւ ԸՆԿ

ՃՈԳԵՃԱՐԺ ԳՈՐԾԱՏՈՒՆ
ՀՈՏԵՂԻՆԱՑ եւ ՕՃԱՌԻ

ՀԻՄՆԵԱԼ 1889ին
Կ. ՊՈԼԻՍ
Թոփհանէ

Արուեստագիտական վերջին կատարելագործութեամբ և առաջնակարգ մեքենաներով օժտեալ և եւրոպացի վարպետի մը հսկողութեան ներքեւ կ'արտադրէ ամէն տեսակ հոտեղէններ ինչպէս նաեւ Թուալէթի հոտաւէտ և լուացքի պարզ օճառներ.

Տեսակի ա ... ութեան մասին եւրոպականին համեմատ գործարաններու ապրանաց դէմ մրցելու առաւելութեան կը միացնէ գիներու գերազանց աժանութիւնը։ Փափաքողներուն քաթալօկը ձրի կը ղրկուի։

Մեծաքանակ գնում ընել ուզողները կրնան դիմել Կ. Պոլսոյ մէջ Օրոսդի Բաք և Կ. Խնճիճեան Որդիք վաճառատուները, իսկ գաւառներու և օտար երկիրներու մէջ դիմել գործակալութեանց որ ի ստորեւ, ուր պիտի գտնեն նմուշներու ցուցադրութիւն մը՝ պէտք եղած բոլոր տեղեկութիւններով։

ԲԱՐԻԶ.—ՊՊ. Լաքառիէռ Որդի և Ընկ. 28, Ռիւ Շաթօտէօն։
ԳՈՄԳԱԹ.— ՊՊ. Ալպէար և Ընկ.
ԱՂԵՔՍԱՆԴՐԻԱ.—Պ. Մ. Գալֆաեան.
ԳԱՀԻՐԷ.— Պ. Հ. Ռոզանթալ.
ՌՈՒՍՋՈՒԳ.— Պ. Պ. Կ. Խնճիճեան Որդիք.
ՎԱՌՆԱ.— Պ. Կեռոն Արտիթի.
ՍԵԲԱՍՏԻԱ.— Պ. Պ. Վ. Ս. Մեծատուրեան։
ԻԶՄԻՐ.— Պ. Յակոբ Մոմճեան։
ՌՈԴՈՍԹՕ.— Պ. Յակոբ Բասմաճեան։
ԶՄԻՒՌՆԻԱ.— Պ. Հայնրիխ Վառնինկ.
ՍԷԼԱՆԻԿ.— Պ. Տինօ Ֆերնանտէզ.
ԻՒՍԿԻՒԲ.— Պ. Մ. Քափուանօ.
ՊԷՅՐՈՒԹ.— Պ. Ֆրանքէլ Շիֆֆնէր.
ՍԱՄՍՈՆ.— Պ. Պ. Պետրոսեան Եղբարք։
ՏՐԱՊԻԶՈՆ.— Պ. Արիս Կ. Խնճիճեան. 24—24

ՓԱՐԻԶ ՍԷՐԿԻՍԻ ՈՒՄՈՒՄԻՍԻ

1900

ԱՄԷՐԻԳԱՆԸՆ ԷՆ ՄԷՇՀՈՒՐ ՏԻՔԻՇ ՄԱՔԻՆԱՍԸ
ՍԱՏԷ, ՄԷԹԻՆ, ՍԷՐԻ, ՀԱՖԻՖ

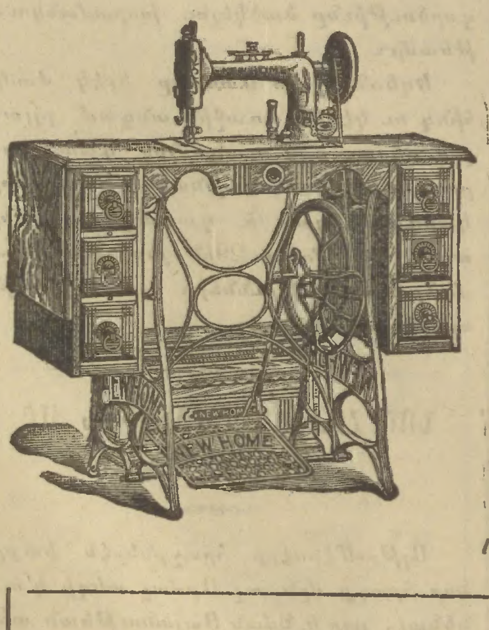

ՆԻՒ-ՀՈՄ
NEW HOME

Մէզգիւր Սէրկիի Ումումիյէնտէ միւքեաֆաթընը, HORS CONCOUR րեգապէթտիգ գազանմըշ տըր։

Էն ուֆագ Թէֆէրրուաթընա գատար էմսալընտա Թէվէֆֆիւգ իտէր։

Թիւրքիա իչիւն եէկեանէ աճէնթասը ԱՄԷՏԻՕ ՍԱԼՎԱԹՕՐ

Մէրքէզի ֆիրուխթը Սթանպօլտա, Պահճէ Գաբուսընտա, Համիտիյէ ճատտէսի, Ն° 7 Թրամուէյ խաթթը իւզէրինտէ։ ՇԻՒԲԷԼԷՐ Իզմիրտէ, Սիլիվրիտէ, Աֆիօն Գարահիսարտա վէ սաիրէ։

Լ'ՈՒՆԻՕՆ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ՎԷ ԷՕՄՐ ԻՉՈՒՆ ՍԻԳՈՒՐԹԱ ԿՈՒՄՓԱՆԻԱՍԸ

1828 վէ 1829ՏԱ ԹԷԷՍՍԻՍ ԻՏԻԼՄԻՇ

Բարիստէ Բլաս Վանտօմտա, 9 նումէրօլու տաիրէի խուսուսի։

ՀԱՐԻՔ ՇՈՒԲԷՍԻ

Սէրմաեէ վէ իհթիեաթ 107,000,000 ֆր.
Սէնէլիք մագպուզաթը 21,000,000 »
Էօտէնէն զիեան 252,000.000 »
Սիկուրթալը խանէլէրին գըյմէթի 19,000,000 »

1828 L'UNION DE PARIS

ԷՕՄՐ ՇՈՒԲԷՍԻ

Սէրմաեէ վէ իհթիեաթ 153,000,000 ֆր.
1900 մագպուզաթը 17,000,020 »
Էօտէնէն զիեան 120,000,000 »
Սիկուրթալը էօմիւր 260,000,000 »

ԳՈՒ ՇԻՐՔԷԹ գանէէթ միւսաիտ շէրաիթ իլէ Թիւրքիատա սիկուրթա գապուլ իտէր ԷՕՄԻՒՐ ՍԻԳՈՒՐԹԱՍԸ տախի միւխթէլիֆ սուրէթտէ վէ խուսուսի էհվէն ֆիաթլա էօմիւր սիկուրթա իտէր։

ՇԻՐՔԷԹԻՆ ՊԱՆԿԱՍԸ «Պանգ Օթթօման» օլուպ, Սթանպօլ Մ.ժանսը տախի Կալաթատա «Պանգ Օթթօման» գարշըսընտա տըր։

ՈՒԷՍԴԸՐԸՆ

ՓԱՐԼԱՄԷՆԹՕՆԸՆ ԳԱՐԱՐԸ ՄԱԽՍՈՒՍԸՅԼԱ ԹՕՐՕՆԹՕ ՎԷ ԼՕՆՏՐԱՏԱ
1851ՏԷ ԹԷԷՍՍԻՍ ՕԼՈՒՆՄԸՇ

ԵԱՆԿԸՆԱ ԳԱՐՇԸ ԻՆԿԻԼԻԶ ՍԻԳՈՒՐԹԱ ԳՈՒՄՓԱՆԵԱՍԸ

Թագըմին օլունան զիյանլարըն մէճմուի	ինկ. լիրա	6,000,000
Մէվճուտ ագչէ վէ հասըլաթը սէնէվիյէ	» »	1,250,000
Թեամիլէն Թէէտիյէ օլունմուշ սէրմայէ	» »	410,000

Թուրքիա չիւպէսինին միւտիրի ումումիսի. ԳԱՌՆԻԿ ԱՍՏՈՒԱԾԱՏՈՒՐ Իսթանպօլ, Պահճէ Գաբու, Անատոլու Խան, Ն° 20, 21, 22։

Թաշրալարտա իւկիւզար վէ միւթեպէր աճէնթէլէր արանըլմագտա տըր

ԻԽԹԱՐ.— Շէհրիմիզին էն մաարուֆ Ֆրանսըզ վէ Ալման գումփանիալարընըն նիսպէթէն 100 % օլտուղը հալտէ Ուէսթըրնըն բըրիմլէրի 125 % տիր։ Իչթէ պու հագիգաթ Ուէսթըրնըն բագիյէլէրինէ Թէֆէվվիւգ էթտիրմէյէ էն պէօյիւք Թէէմինաթ տըր։

ՊԱԼԳԱՆ

ՍՕՖԵԱՏԱ ՄԻԼԼԻ ՍԻԳՈՒՐԹԱ ՇԻՐՔԷԹԻ

ՍԷՐՄԱՅԷ, ԻՀԹԻՅԱԹ, ԹԷՄԻՆԱԹ ՖՐ. 7500000

1899տա մէրի իւլ իճրա էօմիւր սիկուրթասը պէտէլի	ֆրգ.	19,534,276
» » եանկըն	» »	460,267,203
» » » բըրիմի	»	1,433,965

Էօմիւր իչիւնէ վէ չօճուգլար իչիւն միւթէտիտ շէրաիթ իլէ սիկուրթա գապուլ իտէր

Եանկընա գարշը հէր նէվի պինա վէ էշեա իւզէրինէ սիկուրթա ագտ իտէր։

Նագլիյաթ ... գարշը մալ, էվրագը նագտիյէ վէ վափօր սիկուրթալարը գապուլ իտէր։

Հիսսէտարանա՝ 1896տա $18^1/_2$ %, 1897տէ 18%, 1898տէ 18%, 1899տա 16% Թէմէթթիւ Թէվզի իթմիշ տիր։

Շիրքէթին Պանքէրլէրի (Տէրսաատէթտէ Գրէտի Լիօնէ,)Լօնտրատա Անկլօ Աւսթրիան Պանգ, (Սօֆեատա Պանգ Նասիօնալ Պիւլկար։

Թաշրալար իչիւն միւսաատ վէ միւթէպէր աճէնթէլէր արանըլըյօր

Թիւրքիա իչիւն ումումի աճէնթէ ԱՐՇԱԿ ՈՒՆՃԵԱՆ

Կալաթա Մէրթէպանի սօգագ, Ճէտիտ խան

ՃԷՅԼԱՆ

ՀԱԶԸՐ ԷԼԲԻՍԷ ԻՉՈՒՆ ՊԷՕՅԻՒՔ ՄԱՂԱԶԱ

ԶԱՐԻՖ, ՈՒՃՈՒԶ ՎԷ ՏԱՅԱՆԸԳԼԸ

Սուլթան Համամընտա եէնի աչըլան մէյտանտա նազըր, Բինթօ խանընըն խարիճինտէ, Ն. 2։

ՃԷՅԼԱՆ մաղազասընտա զարիֆ, տայանըգլը, ալէա վէ հէր մէվսիմին մօտասընտա վէ հիւսնը Թափսիլաթա մուվաֆըգ վէ հէր սինին վէ վիճուտէ ուպգուն էրքէկ վէ գատըն վէ չօճուգ էլպիսէլէրի մէվճուտ պուլունուր։

ՃԷՅԼԱՆ մաղազասընըն միւէսսիսի Ռուբէն Մազաքեան՝ պիր չօգ սէնէլէր թէճրիւպէլէրինտէն, միւշթէրիլէրինին տախի իսթիֆատէ իթմէլէրինի արզու իտէրէք, հէր պիր լիպաս իչուն օլ տէրէճէ ուճուզ վէ գապիլը իճթիրա ֆիաթլար Թագտիր իթմիշ տիր քի, հէրկէս վէ հիչ պիր մաղազա ռէքապէթ իտէմէզ։

Միւհթէրէմ միւշթէրիլէր՝ պիր Թէճրիպէլէրիյլէ մէզքիւր հագըգաթը Թաստիգ պուեուրաճագլար տըր։

Էմր պույրուլտուղը հալտէ, էօլչիւ իւզէրինէ գաեէթ եագըշըգլը էլպիսէլէր տախի իմալ օլունուր։

ԲԱԶԱՐԼԸԳ ԵՕԳ ՏԸՐ։

ՆՈՒՄԷՐՕՍԸ 2 ՂՐՇ. ՏԸՐ

ԲԱԶԱՐ կիւնլէրի տախի ԱՉԸՔ տըր։

ՄԵՋՊՈՒՐԵԱՆ ՎԱՐԺԱՐԱՆ

ԳԻՇԵՐՕԹԻԿ ԵՒ ՑԵՐԵԿԵԱՑ

Գատըգիւղ, Մէօհիւրտար, Րիզաիյէ փողոց, Թիւ 16

ՄԱՆԿԱՊԱՐՏԷԶ ԵՒ ՆԱԽԱԿՐԹԱՐԱՆ՝ ԵՐԿՍԵՌ. ՈՒՍՈՒՄՆԱՐԱՆ ՄԻԱՑՆ ԱՂՋԿԱՆՑ

Վարժարանիս 38րդ տարեշրջանը կը սկսի մայիս 1, Դշ. օր։

Գործնական եղանակաւ և դիւրուսոյց մեթոտներով կ'աւանդուին, գիտութիւններէ զատ, Հայ. Ֆրանս. Անգլ. և Թուրք. լեզուները, նաեւ ձեռարուեստք եւ երաժշտութիւն ձայնական ու գործիական։ Մասնաւոր հոգածութիւն՝ աշակերտաց մէջ լաւ նկարագրի կազմութեան և բարեկրթութեան։ Գիշերօթիկները կը վայելեն ընտանեկան կատարեալ խնամք և հանգստաւէտութիւն՝ առողջապահիկ պայմաններու մէջ։ Ֆրանսերէն խօսակցութեան մեծ փոյթ կը տարուի։

ԳԱՒԱՌՆԵՐԷ, վարժունիի խնդիրը միանգամ ընդ միշտ լուծելու համար, գաւառային վարչութիւնք կարող են ուշիմ աղջիկներ ղրկել, այս վարժարանին մէջ դաստիարակուելու և ապա իրենց ծննդավայրին մէջ իբրեւ վարժուհի ծառայելու համար։

Բանակցութեան համար դիմել առ Ց. Գ. ՓԱԼԱԳԱՇԵԱՆ, Տեսուչ վարժարանին։

Տէր և Տնօրէն
ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Ֆ. ԳԱՑՍԷՐԵԱՆ

)(190)(

ԹԵՐԹՕՆ «ՄԱՆԶՈՒՄԷԻ ԷՖՔԵԱՐ»Ի

ՔԱՍԻՄ

ԺԱՌԱՆԳՈՐԴԸ

[illegible]

ԵՐՐՈՐԴ ՄԱՍ

ԺԱ.

Ֆլօռա հետզհետէ քաջալերուեցաւ երկու մեծափարթամ օրիորդներուն արտայայտած ընտանութենէն ու համեստ ձեւերէն. ինք որ հպարտ, եասսէր, գոռոզ միայն ըլլալ կը կարծէր հարուստներն ու այն ենթադրութեամբ մօտած էր Տագրեաններու սրահէն ներս, հիմա այս միլիոնատէրը ընտանիքին բոլորին ալ հեզ, խոնարհ, դիւրահաղորդ մարդասիրութիւնը տեսնելով, չէր կրնար այս պարագան հաշտեցնել հարուստ աղջիկներու նկատմամբ տածած նախապաշարումին հետ։

Ֆլօռայի ապրած Թաղին, անոր ընկերութեան շրջանակին մէջ, շատ քիչեր միայն կարող եղած էին մօտէն ճանչնալ հարուստներն ու փարթամները։ Դարբինին դրացիներն ալ բնականաբար իր դասակարգէն ընտանիքներ էին օրէ վաստկող՝ օրէ ուտող։ Ո՛չ աղքատ էին որ ծառայութեան պատճառով յարաբերութեան մտնէին բարձր դասուն հետ, ո՛չ ալ անոնց վիճակակից՝ որ այցելութիւններ փոխանակելով ճշգրիտ գաղափար կազմէին հարուստ կոչուած դասակարգին վրայ։ Այս բնական պատճառով ունեւորը հարուստը, արտակարգ արարած մ'էր խեղճ մարդոց աչքին և ամէն անգամ որ փոքրիկ ունեւորութիւն մը կամ խորխտ ընթացք մը նշմարէին բարձր դասէ ընտանիքի մը վրայ, իրենց շրջանակին մէջ կու տային վճիռը ու կը դատապարտէին ունեւորը իբր հպարտ, գոռոզ, եասսէր ու աղքատին վիճակին անգիտակ։

Ֆլօռա ալ Թէեւ դերձակուհիի աշակերտ՝ քիչ մը աւելի մօտեցած պէտք էր ըլլար հարուստներուն, սակայն հասարակաց կարծիքը այնչափ անընդպաստ էր իրենց Թաղին մէջ որ, իրեն համար ալ անմատչելի ըլլալէ չէին դադրած մեծատուններն, ու հիմա այս նոր բնակարանին մէջ վայելած ընդունելութենէն միայն հասկցած էր Թէ, ո՜րչափ կղզիացած կեանք կը վարէին իրենք և ո՜րչափ սխալ էին դրացուհիներու վայրահաչութիւնները հարուստներուն կամ գոնէ Տագրեանի և Գրիգորեանի նման գերդաստաններու նկատմամբ։

Երկու հօրեղբօր աղջիկներ, գուցէ ատրճանակից օրիորդ մը այնչափ չի յարգէին, որչափ խեղճ Ֆլօռան որ իր նոր գաղափարներով, միամիտ հարցումներով, գաղտագողի նայուածքով, համակրելի դէմքով ու ընդհանուր նկարագիրով առաջին տեսութենէն իսկ գրաւեց Ալիսն ու Աորինէն։

Երբ օրիորդները այսպէս առանձնացած կը տեսակցէին, անդին ալ Օննիկ, երկու եղբայրներն ու ընտանիքի անդամները գլուխը հաւաքած, հազար ու մէկ կատակաբանութիւններով, խեղկատակութիւններով կը զուարճացնէին ունկնդիրները։

Աւանդական չքասեղանը կար ու կը մնար, ուրկէ լիուլի կը խմէր Օննիկ պատուական ըմպելիները. աւելի ուրախանալու և աւելի արձակ համարձակ շաղակրատելու համար։ Ճաշէ առաջ կեղծ փորձ մը ըրաւ նշանածին հետ տուն վերադառնալու, բայց ամէն կողմէ կարեւորութիւն չտրուեցաւ Օննիկի առաջարկը և Ֆլօռա՝ օրիորդներուն ընկերակցութեամբ սեղանատուն իջաւ ուր համախմբուեցան ամէնքն ալ։

Դարբինին աղջիկը կիրակուրնէրէ աւելի սեղանին բարեզարդութեան վրայ հիացած էր, ծաղկեփունջը որ Թանկագին անօթի մը վրայ զետեղուած կը մնար սեղանին կեդրոնը՝ կը հիացնէր, կը սքանչացնէր Ֆլօռան, որ կեանքին մէջ այսչափ ճոխութիւն չէր տեսած։ Կազի առատ, դեղին լոյս մը ողողած էր ճաշարանը ցոլեկի պատրանքը ընծայելով անոր։ Արծաթէ դըգալներ, ոսկեզօծ պատառաքաղներ, փղոսկրէ դանակներ, բիւրեղէ գաւաթներ, սրուակներ, մաքուր հագուած ծառայողներ, վերջապէս ամէնքն ալ հմայիչ նորութիւններ էին աղքատ աղջկան համար, որ հիմա ասպնջականներուն մոյլատութենէն քաջալերուած՝ մարդիկներու ամէնէն երջանիկը կը սեպէր զինք և օր մը իսկ այս ընկերութեան մէջ ապրիլը հրեւր տարի խոնարհ վիճակի մէջ տառապելու երկայնակեցութեան հետ չէր ուզեր փոխել։

Տանտիրուհին որ պատուոյ տեղը նստած էր, Ֆլօռան հրաւիրեց որ քովը նստի. Ի՞նչ ընէր հիմա աղջիկը, երթալ նստիլ, անկարելի էր իրեն համար երբ երկու օրիորդներն ու իրենց հայրը կային. չերթալ՝ տիկինին խօսքը կոտրել պիտի ըլլար, ուստի պահ մը տատամսեցաւ ճշմարիտ յուսահատութիւնով։ Աղջիկները օգնութեան հասան ու Ալիս կարգադրեց որ իր ու Աորինէի մէջ նստի Ֆլօռան։

Ճաշը կատակներով, զուարճախօսութիւններով ու աղմուկներով կը շարունակուէր և դարբինին աղջիկը բաղդատութեան դնելով հօրը խոժոռ դէմքը միլիոնատէրներու զուարթութեան հետ. արդար զայրոյթ մը կը զգար ցասկոտ, բարկացոտ, տմարդի հօրը դէմ, որ շատ անգամ չէր խղճահարեր իսկ զինքը կամ եղբայրները ծեծել, չախել սեղանին վրայ։ «Եթէ ճոխ սեղան մը ունենալ մեր ձեռքը չէ, կը խորհէր, գոնէ զուարթ դէմք մ'ալ չենք կրնար ունենալ»։ Այն վայրկեանէն իսկ գաղափարները սկսան յեղաշրջիլ Ֆլօռայի որ շատ ճշմիմ, աննշան կը գտնէր իրենց բնակարանը, սեղանը, կեանքը, և վերջապէս իրենց ամբողջ գոյութիւնը։

Կեանք էր իրենց վարածը, այս ընկերութենէն զրկուողը ապրա՞ծ էր միթէ. այս խոհերով սկսաւ տըզորուիլ Օննիկի նշանածը և դեռ ճաշը չաւարտած՝ մելամաղձոտութիւնը յաջորդեց իր կէս ժամ առաջուան զուարթ, ուրախ և գոհ զգացումներուն։ Ալ հաճոյք չէր զգար կարծես, ամէն բանէ նախանձը միայն կը շարժէր և կը սպասէր որ ժամ առաջ վերջանայ ճաշն ու տուն վերադառնան։

Իսկ Օննիկ կեանքի ամէն ելեւէջներուն վարժուած, ամէն փափոխութիւնները տեսած, ամէն խաւերէն անցած՝ եփուն մարդ, հիմա բոլորովին փիլիսոփայութեան տուած էր ինքզինք և գաւծովը գոհ՝ կ'ուտէր, կը խմէր, չարունակ հաճելի ըլլալ ծրագրելով ասպնջականներուն որոնց երախտապարտ կ'զգար զինք։

(Շարունակելի)

ՀԱՑ ՍՆՏՈՒԿՃԻ ՀԱՐՄՆԻՔԻ

ՄԱՔՍՈՒՏ ԳԸԼԸՃՃԵԱՆ

Կ. Պոլիս, Եսկի-Զապթիյէ

Ճամբորդներու համար 5 % զեղչ
Ամուրիներու » 10 % »
Աղջիկներու » 50 % «
ՉՈՐՍ ԱՆԳԱՄ ԿԱՐԳՈՒՈՂՆԵՐՈՒ ՁՐԻ